

The Project Gutenberg eBook of Myrsky, by William Shakespeare

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Myrsky

Author: William Shakespeare
Translator: Paavo Emil Cajander

Release date: February 8, 2014 [EBook #44845]

Language: Finnish

Credits: Produced by Tapio Riikonen

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK MYRSKY ***

MYRSKY

Kirj.

William Shakespeare

Paavo Cajanderin suomennos ilmestyi v. 1892.

Näytelmän henkilöt:

ALONZO, Neapelin kuningas.
SEBASTIAN, hänen veljensä.
PROSPERO, Milanon laillinen herttua.
ANTONIO, hänen veljensä, Milanon herttuavallan anastaja.
FERDINAND, Neapelin kuninkaan poika.
GONZALO, vanha, rehellinen valtaneuvos.
ADRIAN, | hovierroja.
FRANCISCO, |
CALIBAN, kuvaton metsäläis-orja.
TRINCULO, ilvehtijä.
STEPHANO, juopunut juomanlaskija.
Laivakapteeni, laivamies ja merimiehiä.
MIRANDA, Prosperon tytär.
ARIEL, ilmahenki.
IRIS, |
CERES, |
JUNO, | henkiä.
Luonnottaria, |
Elomiehiä, |
Muita henkiä, Prosperon palveluksessa olevia.

Tapahtumapaikka: alussa meri, sittemmin asumaton saari.

ENSIMMÄINEN NÄYTÖS.

Ensimmäinen kohtaus.

Laiva merellä. Myrskyinen sää, ukkosen jyrinää ja salamoita.
(Laivan kapteeni ja laivamies tulevat eri tahoilta.)

KAPTEENI. Laivamies, —

LAIVAMIES. Tässä, herra kapteeni! Miten on asiat?

KAPTEENI. Hyvin. Rohkaise merimiehiä! Liukkaat liikkeet, muuten ajamme karille! Joutuun, joutuun!

(Merimiehiä tulee.)

LAIVAMIES. Heleijaa, pojat! Ravakat toimet! Liukkaat liikkeet! Prampurje alas! Ottakaa vaari kapteenin vihellyksestä! — Hei vaan, myrsky, riehu, kunnes halkeat, jos tilaa riittää!

(Alonzo, Sebastian, Antonio, Ferdinand, Gonzalo ja muita tulee.)

ALONZO. Pidä varasi, hyvä laivamies! Missä on kapteeni? Kestäkää kuin miehet!

LAIVAMIES. Olkaa hyvät, pysykää kannen alla.

ANTONIO. Poosmanni, missä on kapteeni?

LAIVAMIES. Ettekö häntä kuule? Tiellä olette täällä. Pysykää kopissanne! Te vaan autatte myrskyä.

GONZALO. No, no, ystävä, tyynny.

LAIVAMIES. Kyllä, jos merikin tyyntyy. Pois täältä! Mitä nämä mässääjät kuninkaan nimestä piittaavat? Pois kojuunne! Vaiti! Älkää häiritkö meitä.

GONZALO. No, no, muista ketä on laivassasi.

LAIVAMIES. Ei ketään, jota enemmän rakastaisin kuin omaa itseäni. Olette neuvosmies: jos voitte käskeä nämä elementit vaikenemaan ja heti paikalla rakentaa rauhaa, niin emme me tästä lähtien kättämme köyteen laske; käyttäkää valtaanne! Jos ette sitä voi, niin kiittäkää Jumalaa, että olette näin kauan elänyt; ja valmistukaa kojussanne viimeiseen lähtöönne, jos niiksi tulisi. — Liukkaat liikkeet, pojat! — Pois tieltä, sanon!

(Poistuu.)

GONZALO. Tuosta miehestä saan paljon lohdutusta. Hän ei näytä siltä kuin hän veteen hukkuisi; hänellä on muoto kuin aito hirtehen. Hyvä sallimus, pysy päätöksessäsi, että hän on hirtettävä! Tee hänelle aiottu nuora laivaköydeksi meille, sillä omamme ei meitä paljoakaan auta. Jos hän ei ole hirsipuun oma, niin on meidän tilamme surkuteltava.

(Poistuvat kaikki.)

(Laivamies palajaa.)

LAIVAMIES. Pramtanko alas! Liukkaat liikkeet! Alemma, alemma! Koittakaa pingoittaa emäpurjetta! (Huutoja kannen alta.) Hiiteen senkin ulvonta! Nuohan huudollansa hämmentävät myrskyn ja meidän askareemme.

(Sebastian, Antonio ja Gonzalo palajavat.)

Joko taas? Mitä täällä teette? Jätämmekö kaikki ja hukumme? Onko teillä halu upota?

SEBASTIAN. Rutto suusi syököön, sinä rähisevä, jumalaton armoton koira!

LAIVAMIES. No, käykää sitten työhön te.

ANTONIO. Hirteen sinä, senkin koira! Äpärä, hävytön suunpieksijä, tiedä, että me vähemmin pelkäämme hukumista kuin sinä.

GONZALO. Minä vastaan siitä, ettei hän huku, vaikka laiva ei olisi paksumpi pähkinänkuorta ja niin hatara kuin pohjaton portto.

LAIVAMIES. Tuuleen päin, tuuleen päin! Kaksi purjetta ylös! Takaisin ulapalle! Anna mennä!

(Merimiehiä tulee läpimärkinä.)

MERIMIEHET.

Rukoilkaa, rukoilkaa! Nyt perii hukka.

LAIVAMIES.

Suin päinkö järveen?

GONZALO.

Kuningas ja prinssi

Jo rukoilevat; tehkäämme me samoin;

Yks meill' on kohtalo.

SEBASTIAN.

Mult' uupuu maltti.

Nuo juopot peijanneet on meiltä hengen.

Suupaltti konna, — kymmenesti nielkään

Sun meren tyrsky!

GONZALO.

Ei, hän kuolee hirteen,

Vaikk' inttäis vastaan joka vesitilkka

Ja kitans' avais hänet nielläkseen.

(Sekavaa melua kannen alta: "Jumala armahtakoon meitä!" — "Ajamme karille! Ajamme karille." — "Hyvästi, vaimo ja lapset!" — "Hyvästi, veli." — "Ajamme karille! Ajamme karille!")

ANTONIO.
Kuninkaan kanssa hukkukaamme kaikki.

(Poistuu.)

SEBASTIAN.
Nyt jäähyväiset hälle lausukaamme.

(Poistuu.)

GONZALO. Antaisin nyt vaikka tuhat virstaa vettä auran alasta kuivaa maata, laihaa nummea, ruskeata kanervikkoo tai mitä hyvänsä. Tapahtukoon taivaan tahto! Mutta hupaista olisi kuitenkin kuivalla kuolla.

(Poistuu.)

Toinen kohtaus.

Saari. Prosperon majan edusta.
(Prospero ja Miranda tulevat.)

MIRANDA.
Rakas isä, taitonne jos raivoon saanut
Nuo hurjat aallot on, niin tyyntäkää ne.
Palavan pi'en satanut ois pilvi,
Jos taivaan otsaan ei ois meri vyörryt
Ja sammuttanut lieskaa. Kuinka kärsin,
Kun näin nuo kärsiväiset! Uljas laiva,
Joss' ylväit' oli olennoita varmaan,
Nyt pirstaleina! Hätähuuto aivan
Sydäntä vihloi. Upposivat, raukat.
Jos voiman jumala ma oisin ollut,
Maan sisään meri vajonnut ois ennen,
Kuin saanut niellä moisen kelpo laivan
Väkineen kaikkineen.

PROSPERO.
Oi, tynny, tynny!
Pois pelko! Hellä sydämmesi tietköön:
Ei turmaa tullut.

MIRANDA.
Tuskaa, voi!

PROSPERO.
Ei turmaa.
Mit' olen tehnyt, sen ma tein sun tähtes,
Sun, rakkaimpani, sun, mun tyttäreni.
Et tiedä, ken sa olet, etkä tiedä
Mun syntyäni, että suuremp' olen
Kuin Prospero, tään halvan majan herra
Ja yhtä halpa isäsi.

MIRANDA.
Ei tullut
Enempi tieto mieleeni.

PROSPERO.
Nyt aika
On ilmi tuoda kaikki. Yltän' auta
Tää taikavaippa. — Noin! (Laskee maahan vaippansa.)
Nyt tuossa viru,
Mun taitoni! — Oi, pyyhi silmäs, tynny!
Tään haaksirikon julman näytelmän,
Mi kaiken sinun säälis saattoi kuohuun,
Niin tarkkaan taidollani järjestin ma,
Niin varovasti, ettei henkeäkään,
Ei, hiustakaan ei hukkaan ole mennyt
Yhdeltäkään tuon laivan olennoista,
Jonk' uppoomisen näit ja huudon kuulit.
Mut istu! Nyt saat lisää tietää.

MIRANDA.

Usein

Aloitte mulle kertoa ken olen,
Mut kesken jäi se, turhaan utelin ma,
Ja loppu kuului: "viel' ei!"

PROSPERO.

Nyt on aika;

Nyt itse hetki kuulemaan sua vaatii.
Siis tottele ja kuule! Voitko muistaa
Sit' aikaa, jolloin tässä ei majass' oltu?
Epäilen, voitko: kolmen vanha vielä
Et silloin ollut.

MIRANDA.

Muistan, isä.

PROSPERO.

Mitä?

Kodinko toisen, toiset ihmisetkö?
Sanoppa jokin esine, min kuva
On painunut sun mielees.

MIRANDA.

Loitoll' on se

Ja unta pikemmin kuin todellista
Tuo muistitietoni. Mull' eikö ollut
Noin neljä, viisi piikaneittä muinoin?

PROSPERO.

Oli, oli enemmänkin. Mutta kuinka
Tuo mielessäsi elää? Mitä muuta
Näet synkäst' ajan hämystä? Jos muistat,
Mit' ennen tapahtui kuin tänne tulit,
Niin tänne tulos muistat myös.

MIRANDA.

En muista.

PROSPERO.

Kakstoista, kaksitoista vuotta sitten
Milanon herttuana isäs oli
Ja suurivaltaisena ruhtinaana.

MIRANDA.

Te ettekö siis ole isäni?

PROSPERO.

Hyvehen esikuva oli äitis,
Mun tyttärekseni hän sinut sanoi;
Milanon herttua sun isäs oli,
Ja ainoa lapsensa siis ruhtinatar,
Ei mikään halvempi.

MIRANDA.

Oi, jumalani!

Mik' ilkijuoni meidät sieltä syöksä?
Vai onniko?

PROSPERO.

Laps hyvä, kumpainenkin:
Niin, ilkeys se meidät sieltä syöksä,
Mut onni tänne auttoi.

MIRANDA.

Mieltä särkee,

Kun aattelen, kuink' olin vaivaks teille,
Jos koht' en muista. Jatkakaa, ma pyydän.

PROSPERO.

Antonio, mun veljeni, sun setäs —
Mua kuule! — että veli voipi olla
Niin kavala! — hän, jota sinun jälkees
Rakastin ennen muita, jolle annoin

Ma maani hallinnon, jok' oli valloist'
Etevin silloin, niinkuin Prosperokin
Ol' ruhtinoista, arvoisuuttaan kuulu
Ja taiteiss' ylevissä verraton.
Kun näihin hehkui haluni, niin heitin
Ma veljelleni kaiken hallituksen,
Jäin vieraaks maalleni ja vaivuin aivan
Salaisiin tutkimuksiin. Viekas setäs, —
Mua kuunteletko?

MIRANDA.

Mitä tarkimmasti.

PROSPERO.

Opittuaan kuink' anomusta myöntää
Tai kieltää tulee, ketä auttaa lentoon
Ja keltä siivet taittaa, uusiks aivan
Mun teki omat luomani, ne muutti
Tai muuten muodosti. Virittimiinsä
Kun näin sai viranpitäjät ja virat,
Niin kaikkein sydämmet hän pani soimaan
Mit' ääntä halusi; kuin loisiköynnös
Ruhtinarunkoni hän peitti aivan
Ja mehun minust' imi. — Sin' et kuule.

MIRANDA.

Oi, kuulen, isä hyvä.

PROSPERO.

Tarkoin kuule!

Etuni maalliset kun näin löin laimin,
Erakkon' elellen ja henkeäni
Edistäin töissä, joiden salaisuutt' ei
Yleisö pysty tajumaan, niin heräs
Viekkaassa veljessäni himo häijy.
Mun luottamukseni, kuin hyvä isä,
Hänessä vilpin siitti, vastasuuntaan
Yht' yltävän kuin luottamukseni,
Joll' ei niin määrää ollut. Toden totta,
Rajaton uskomus! Näin mahtaellen,
Ei kaikilla mun tuloillani yksin,
Vaan vallallani lisäksi, — niinkuin mies,
Mi valheen-matkinnallaan muistins' saattaa
Totuutta vastaan moiseen syntivelkaan,
Ett' itse valheens' uskoo — hän nyt luuli
Herttuaks itsensä, kun hallitsijan
Vaan ulkotointa harjoitti ja mua
Edusti vaan: siit' yltyi vallanhimo, —
Kuuletko?

MIRANDA.

Tuonhan kuurokin jo kuulis.

PROSPERO.

Ja ettei juopaa jäis tuon osan ja
Sen väliin, jolle osaansa hän näytti,
Täysvaltiaaks Milanossa hän pyrki.
Mun mies poloisen, jolle valtakunnaks
Jo kirjastoni riitti, kelvottomaks
Hän ruhtinuuteen katsoi maalliseen
Ja Neapelin kanssa liiton teki —
Niin janosi hän valtaa — vuosiveroon
Sitoutuen ja uskollisuusvalaan,
Kuninkaan kruunun alle herttuan kruunun
Alistamaan ja — oi, Milano parka! —
Sun, siihen asti nöyrytmättömän,
Syvimpään nöyryytykseen masentamaan.

MIRANDA.

Oi, taivas!

PROSPERO.

Ehdot kuule nyt ja päätös,
Ja sano sitten, tuoko oli veli.

MIRANDA.
Oi, syntist' olis mummostani muuta
Kuin hyvää ajatella: kelpo äidist'
On usein huonot lapset.

PROSPERO.

Ehdot kuule:

Tuo Neapelin kuningas, mun vanha
Viholliseni, suostui veljen' pyyntöön
Ett' tunnustusta luvattua vastaan
Ja veroa — en tiedä, kuinka suurta —
Hän valtakunnast' oiti karkoittaisi
Mun omaiseni, ja veljelleni
Milanon kruunun arvoinensa jättäis.
Nyt joukko petteureita pestattiin
Ja määräyönä Antonio avas
Milanon portit; kalman mustass' yössä
Kätyrit laahasivat sieltä mun
Ja sun, jok' ääneen' paruit.

MIRANDA.

Surkeata!

En muista, kuinka silloin paruin, mutta
Taas olis syytä parkuun: kertomanne
Pusertaa silmist' itkun.

PROSPERO.

Lisää kuule;

Sun sitten johdan nykyhetken toimiin,
Jot' ilman olis kertomani turhaa.

MIRANDA.

Miks meit' ei hengilt' ottaneet he oiti?

PROSPERO.

Hyvinpä kysyt, lapsi! Kyselmäsi
Syyt' annoinkin. He eivät tohtineet —
Niin suuress' olin kansan suosiossa —
Työhönsä moista verileimaa painaa,
Vaan kauniiks kaunistivat aikeens' inhan.
Lyhyesti: purteen paiskasivat meidät,
Merille veivät jonkun peninkulman;
Varalla siell' ol' laho laivarani,
Takluuton, mastoton ja purjeeton;
Rotatkin vaistost' oli hyljänneet sen.
Panivat tuohon meidät; siinä saimme
Merelle huutaa, joka vastaan ärjyi,
Ja tuuleen huoata, mi vastaan huokas,
Lisäten säälillään vaan tuskiamme.

MIRANDA.

Voi, kuinka silloin huoleks olin teille!

PROSPERO.

Ei, suojeleva olit enkelini!
Sa taivaallista rohkeutta täynnä
Hymyilit, taakkaani kun vaikeroiden
Ma suolapisaroilla merta juotin:
Näin annoit voimaa mulle kestävään
Kaikk' onnen vaiheet.

MIRANDA.

Kuinka maalle päästiin?

PROSPERO.

Jumalan sallimasta. Meillä oli
Raitista vettä sekä ruokaa, jota
Ylimys Gonzalo Neapelista,
Jok' oli hankkeen täyttäjäksi pantu,
Hyvyyttään antoi meille, sekä lisäksi
Kalua, liinaa, vaatett' yltäkyllin,
Jost' oli suuri hyöty. Mies tuo jalo,
Kun kirjan ystäväksi minut tiesi,
Kirjastostani hankki kirjoja,
Jotk' ovat mulle valtaa kallihimmat.

MIRANDA.

Oi, jos sen miehen saisin kerran nähdä!

PROSPERO.

Nyt minä nouse. Alallas sa istu
Ja kuule, miten merihätä päättyi.
Tulimme tähän saareen; täällä minä
Opettajanas paremmin sua neuvoin
Kuin muut nuo ruhtinaat, joill' enemp' aikaa
On turhuuteen kuin lastens opetukseen.

MIRANDA.

Palkitkoon taivas teidät! Ja nyt, isä, —
Tuo mieltän' yhä vaivaa — mistä syystä
Te myrskyn nostitte?

PROSPERO.

Saat tietää senkin.

lhala ihme, auli onnetar,
Nykyinen valtiaani, näille maille
Toi vihamieheni. Ma tietäjänä
Älyän, että nyt on korkeimmallaan
Mun onnentähteni; sen tenhovoiman
Jos nyt ma laiminlyön, niin ijäks mennyt
On onneni. Enempää älä kysy.
Sua unetta: tuo väsymys on hyvää,
Sen valtaan antau. — Et voikaan muuta. —
(Miranda nukkuu.)
Hoi, palvelijani! Nyt olen valmis.
Tule, Ariel, tule!

(Ariel tulee.)

ARIEL.

Terve, suuri mestar',

Ylevä herra, terve! Toimeen altis
On käskyläises. Lentämäänkö vaadit,
Uimaanko, pilven patsaall' ajamaanko,
Vai tuuleen syöksymäänkö? Käskys Ariel
Tarmonsa takaa täyttää.

PROSPERO.

Sano, henki,

Panitko myrskyn toimeen niin kuin käskin?

ARIEL.

Täsmälleen aivan.

Kuninkaan laivaan iskin; kupuun, keulaan,
Kannelle, joka kojuun vuorotellen
Viritin kauhun; joskus jakaannuin ma,
Leimuillen milloin missä: kokkapuussa,
Raa'assa, mastoss' erikseen ma lieksain,
Siit' yhteen taasen hulmahdin. Zeun tulet,
Kamalan pauantehen ennustajat,
Nopeemmin eivät silmän ohi kiidä;
Salamat, liekit, rikkivaajat näytti
Hätyyttävän suurvaltaa Neptunonkin,
Järkyttäin rohkeit' aaltoja ja pannen
Hirmuisen kolmikärjen huojumaan.

PROSPERO.

Sa uljas henki! Oliko niin vahvaa
Ja lujaa ketään, ett'ei mieli mennyt?

ARIEL.

Ei yhtä, jok' ei kuumeen houreiss' ollut
Ja tehnyt hullun töitä. Meren vaahtoon
Syöksyivät kaikki, myöskin merimiehet,
Ja laivan jättivät, jok' ilmituleen
Nyt leimahti. Kuninkaan poika Ferdinand,
Hivukset päässä törrollään kuin kaisla,
Juoks' eellä, huutain: "Helvetti on tyhjä
Ja kaikki pirut irti".

PROSPERO.

Hyvin tehty.

Lähellä rantaa, niinkö?

ARIEL.

Rannass' aivan.

PROSPERO.

Ei ketään hukkunut?

ARIEL.

Ei hivuskarvaa.

Ei vaatteissa niin tahraa, ehommat vaan
Olivat entistänsä. Pitkin saarta
Hajoitin heidät parvittain, kuin käskit.
Kuninkaan pojan yksin maalle heitin.
Hän huokauksin jäähdyttää nyt ilmaa,
Sopessa kolkoss' istuu suruissansa
Ristissä käsin näin.

PROSPERO.

Mut kuinka kävi

Kuninkaan laivan merimiesten, kuinka,
Ja muiden laivain?

ARIEL.

Laiva kuninkaan

Satamass' on sen lahden pohjukassa,
Miss' sydänyönä kerran minun käskit
Bermudan myrskyisiltä saarilta
Kastetta noutaa; siellä turvass' on se.
Kaikk' ajoin merimiehet kannen alle,
Miss' osaks taiast', osaks uuvunnasta
Nyt nukkuvat. Muut laivat vihdoon, jotka
Ma hajoitin, nyt yhtyneet on jälleen,
Ja Välimertä kyntäin Neapeliin
Suruissaan palajavat, luullen, ett' on
Kuninkaan laiva hukkunut ja että
Hän itse meren pohjass' on.

PROSPERO.

Työs, Ariel,

Sa tarkoin teit; mut viel' on tehtävää.
Mik' aika nyt on?

ARIEL.

Yli puolipäivän.

PROSPERO.

Kaks tunti lasin juoksemata vähin.
Täst' yhdeksään on aika meille kallis.

ARIEL.

Siis lisää työtä? Näin kun mua vaivaat,
Suo että lupauksestas muistutan,
Mi viel' on täyttämättä.

PROSPERO.

Ynseiletkö?

No, mitä vielä vaadit?

ARIEL.

Vapautta.

PROSPERO.

Vaikk' ohi viel' ei aikas? Vaiti siitä!

ARIEL.

Suvaitse muistaa uskolliset työni:
En valehdellut, hairaust' en tehnyt,
Napissut, nurissut en ole. Vuodeks
Lupasit minut vapaaks.

PROSPERO.

Unhotitko

Mist' ahdistuksesta sun päästin?

ARIEL.

En.

PROSPERO.

Unohditpa. On mielestäsi raskas
Suolaisen meren mutaa kahlata,
Selässä lentää tuiman pohjatuulen,
Maan uumenissa pengastaa, kun kylmästä
On routaantunut maa.

ARIEL.

Ei, toden totta.

PROSPERO.

Valetta, ilkipeto! Unhotitko
Sycorax velhon inhan tuon, jonk' oli
Ikä ja luihuus koukistanut? Mitä?

ARIEL.

En.

PROSPERO.

Unhotitpa. Hän mist' oli? sano.

ARIEL.

Algierista.

PROSPERO.

Vai niin? Mun kerran kuussa
Sinulle täytyy muistuttaa, mik' olit,
Kosk' unhotat sen. Kirottu tuo velho
Noituudestaan ja monist' ilkitöistään,
Joit' ihmiskorva kuulla kammoo, syöstiin
Maanpakoon Algierista, niinkuin tiedät.
Hält' yhden teon tähden henki säästy;
Niin, eikö totta?

ARIEL.

Totta.

PROSPERO.

Raskahana
Tuon kuoppasilmän toivat merimiehet
Ja tänne jättivät. Sa, orjani,
Sa silloin häntä palvelit, niin kerroit.
Mut koska olit henki liian hento
Tuon velhon iljettäviin törkytöihin
Ja apus kielsit pois, niin hän sun salpas
Kätyriensä voimakkaampain kautta
Ja hillittömän vihan vimmassa
Halaistuun honkaan. Tuossa onkalossa
Sa tuskissasi kytkettynä istuit
Kakstoista vuotta. Hän sill' aikaa kuoli,
Ja tyrmässäs sa voihkit yhtä taajaan
Kuin myllynratas kalkkaa. Tällä saarell'
Ei silloin muuta ihmislumoa ollut
Kuin velhon poika, täällä penikoittu,
Tuo kailo vaihdokas.

ARIEL.

Niin, Caliban.

PROSPERO.

Niin, hölmö! Juuri Caliban, hän, joka
Nyt mua palvelee. Sa tiedät, mistä
Sun löysin kitumasta. Valitukses
Sai suden ulvomaan ja rintaa vihloi
Karhunkin ikijulman. Tuskas oli
Kuin tuskaa helvetin, ja siit' ei päästää
Sycorax voinut. Munpa taitoni —
Kun tulin ja sun kuulin — auki hongan
Repäisi ja sun päästi.

ARIEL.

Kiitos, herra!

PROSPERO.

Jos vielä nuriset, niin halon tammen
Ja pahkuisiin sen sisuksiin sun suudin,
Siell' ulistakses kaksitoista vuotta.

ARIEL.

Anteeksi, herra! Käskynne ma täytän
Ja kummittelen kiltisti.

PROSPERO.

Se tee,
Niin kahden päivän päästä olet vapaa.

ARIEL.

Oi, kiitos, jalo herra! Mitä tulee,
Sanokaa, mitä tulee minun tehdä?

PROSPERO.

Pukeu meren neidoks; näkyväinen
Vaan mulle ollos; yksikään muu silmä
Ei saa sua nähdä. Mene, muutos muuta,
Ja tule sitten tänne. Pois, ja joutuun!
(Ariel poistuu.)
Heräjä, sulolapsi! Hyvin nukuit.
Heräjä!

MIRANDA.

Ihmeellinen tarinanne
Mun uneen uuvutti.

PROSPERO.

Pois uni viskaa.
Nyt Calibanin luo, tuon orjan, joka
On aina häijy suustaan.

MIRANDA.

Hän on konna;
En kärsi häntä nähdä.

PROSPERO.

Tuiki tarpeen
Hän näissä oloiss' on. Hän tulen laittaa,
Puut meille kantaa, hyötytyötä tekee
Jos jotakin. — Hoi! Orja! Caliban!
Maan möhkö, vastaa!

CALIBAN (ulkoa).

Kyllin siell' on puita.

PROSPERO.

Hoi, tänne, sanon! Muutakin on työtä.
No, joutuun, kilpikonna!
(Ariel palajaa vedenneidoksi puettuna.)
Ihana ilme! Soma Ariel,
He, kuules mitä kuiskaan.

ARIEL.

Kyllä, herra.

(Poistuvat.)

PROSPERO.

Ruttoinen ruoja, pirun penikoima
Kirotnun äitis kanssa, tule esiin!

(Caliban tulee.)

CALIBAN.

Oo, kaste kirotnumpi kuin mink' äiti
Siveli korpinsiivin liejusuolta,
Norukoon teihin! Lietsokohon louna
Ja ruumihinne ruvin peittäköön!

PROSPERO.

Tuost' yöllä jäsenkatkon saat sa varmaan;
Et hengittää voi pistöksilta; peikot,
Jotk' öisin elämöivät, kimppuus käyvät,
Näpistäin kirjavaks kuin mesimöykyn
Sun ruumiisi, ja joka näpinjälki
Se äilehtii kuin mehiläisen pisto.

CALIBAN.

Nyt tahdon lounastaa. Tää saari mun on,
Sen Sycoraxilt', äidiltäni perin.
Pois ryöstit multa sen. Kun ensin tulit,
Hyväilit, kuihkoit mua, marjavettä
Minulle juotit, nimittämään neuvoit
Tuon pienen valon ja tuon suuren, jotka
öin, päivin palavat. Sua rakastin ma,
Ja näytin sulle saaren kaikki aarteet,
Karumaat, vehmaat, lähteet, suolakaivot.
Voi, että tein sen! — Äidin rikkeet teihin,
Lepakot, konnat, kuoriaiset kaikki!
Muut' alamaist' ei sinulla kuin minä,
Jok' ennen olin oma kuninkaani;
Nyt tähän kovaan kallioon mun salpaat,
Muun maan kun multa ryöstit.

PROSPERO.

Valheen henki,

Et tunne hyvyyttä, vaan piiskaa. Pidin
Sua, haaskaa, ihmistavoin; otin sinut
Majaani asumaan, siks kunnes koitit
Häväistä tyttäreni kunnian.

CALIBAN.

Ho, ho, ho! Paha, ettei tullut tehdyks.
Mua estit; muuten Calibaneill' oisin
Ma kansoittanut saaren.

PROSPERO.

Inha orja,

Johonka hyve pieninkään ei pysty,
Vaan paheet kaikki! Turviini sun otin,
Puhumaan vaivoin sain sun, joka hetki
Opetin sulle yhtäkin; kun sinä,
Sen villikko, et tiennyt mitä mielit,
Vaan mylvit niinkuin eläin, neuvoin sulle
Sanoja, millä mieles ilmi tuoda.
Mut, siitä huolimatta, halpaan luontoos
Jotakin jäi, jot' inhoo jalo luonne.
Siis ansiosta kallioon sun kytkin,
Vaikk' enemmän kuin vankeutt' ansaitsit.

CALIBAN.

Opetit puhumaan mun; hyöty siit' on
Ett' opin kiroomaan. Sun rutto syököön
Tuost' opetuksestas!

PROSPERO.

Pois, velhon pentu!

Tuo puita! Joutuun, muista se! Viel' askart'
On muutakin. Haa, jupisetko, peto?
Jos niskoittelet tai jos laimin lyöt
Mun käskyni, luuvalon sinuun isken,
Jäseniis noidun vetotaudin, panen
Niin mylvimään sun, että ulinaasi
Pedotkin säikkyy.

CALIBAN.

Älkää, minä pyydän.

(Syrjään.)

Totella täytyy; mahdollaan hän voisi
Pakottaa vasallikseen Seteboonkin,
Emoni jumalan.

PROSPERO.

No, orja, mene!

(Caliban poistuu.)

(Ariel palajaa näkymättömänä, soitellen ja laulaen.
Ferdinand seuraa häntä.)

Arielin laulu:

Tänne keltahiekallen
Nyt käsikkäin,
Niiden ja suudellen
Ja pyörittäin!
Sipsutellen hyppikää,
Henget kaikki säistäkää!
Vait! vait!
(Erinäisiä ääniä.)
Hau! hau!
Se halli kait.
(Erinäisiä ääniä.)
Hau, hau!
Vait! Kuules vaan!
Jo kukko se laulavi lauluun:
Kukkukiekuu!

FERDINAND.

Mist' on tuo sointo? Ilmasta? Vai maasta?
Se vaikenen jo: — saaren jumalata
Varmaankin palvellaan. Kun rannall' istuin
Ja isävainaatani taaskin itkin.
Vesiltä luokseni tuo ääni hiipi,
Sulavin soinnuin lientäin tuskiani
Ja meren hyrskää; sitä seurasin ma
Tai pikemmin se myötänsä mua veti.
Nyt poissa on se. — Ei, se taasen alkaa.

Arielin laulu:

Nyt viittä sylvä syvät veet
Sun peittää isäsi;
Koralliks luut on siirtyneet
Ja silmät helmiksi;
Näet meri kaikki helmassaan
Kaluksi kalliiks muuttaa vaan.
Mut aallotar soittaa, — kuules, oi! —
Piu, pau, kuolinkello se soi.

KUORO.

Piu, pau.

FERDINAND.

Tuo laulu isästä on hukkuneesta. —
Ei kuolevainen laula noin; tuo sävel
Ei ole maasta — ylhäältä se soi.

PROSPERO.

Silmäisi ripsillinen verho nosta
Ja sano, mitä tuolla näet.

MIRANDA.

Kuin? Henki?

Oi, kuinka tähystää se! Tiedä, isä,
Ihana on se; — mutta se on henki.

PROSPERO.

Ei, laps! Se syö ja nukkuu, aistit sillä
On niinkuin meillä. Sulho tuo, min näet,
Mukana haahdess' oli. Jos ei suru,
Kauneuden syöpä, häntä rumentaisi,
Hän sinust' olis pulska. Kadonneita
Hän tovereitaan etsii.

MIRANDA.

Minust' on hän

Olento jumalallinen; maan päällä
Noin ylevää en ole nähnyt koskaan.

PROSPERO (syrjään).

Nyt, näemmä, käy se niin kuin mielin. — Ariel,
Sa oiva henki, kahden päivän päästä
Sin' olet vapaa.

FERDINAND.

Jumalatar varmaan,
Jot' äsken lauluin palveltiin! — Ma pyydän,
Suvaitkaa, tällä saarell' asuttenko,
Ja tohtisinko tiedustaa, kuin täällä
Mun tulee käyttäidä; mut tärkein pyyntö,
Vaikk' esitän sen viimeks: ihme kaunis,
Oletko tyttö, vaiko et?

MIRANDA.

En ihme,
Mut tyttö kyllä.

FERDINAND.

Kieltäni! Oi, taivas!
Sen kielen puhujista suurin olen,
Jos vaan nyt olisin sen kotomaassa.

PROSPERO.

Kuin? Suurin? Neapelin kuningas
Jos kuulis tuon, mik' oisit?

FERDINAND.

Mikä nytkin,
Mies halpa vaan, jok' ihmeeks sinun kuulen
Puhuvan Neapelin kuninkaasta.
Hän kuulee mua, ja sen vuoks min' itken;
Kuningas itse olen. Silmistäni
Ei ole tulva laannut siitä, kuin
Isäni, kuninkaan, näin hukkuvan.

MIRANDA.

Oi, surkeaa!

FERDINAND.

Niin, kaikin miehinensä.
Milanon herttua ja kunnan poikans'
Olivat mukana.

PROSPERO.

Milanon herttua
Ja vielä kunnokkaampi tyttärensä
Tuo vääräks näyttää vois, jos olis aika. —
(Syrjään.)
Ens' yhtymällä iskivät jo silmää.
Tuost', oiva Ariel, sa vapaaks pääset. —
(Ääneen.)
Sananen, herraseni! Pelkään, että
Olette tehnyt vääräytt' itsellenne.

MIRANDA.

Miks on noin tyyli isä? Tuo mies kolmas
On näkemiäni, ja ensimmäinen,
Mi sai mun huokaamaan. Oi, sääli, käännä
Puoleeni isä!

FERDINAND.

Impikö ja vapaa,
Niin Neapelin kuningattareksi
Sun nostan.

PROSPERO.

Hiljaa, herra! Sana vielä! —
(Syrjään.)
He toistens' ovat pauloissa; mut täytyy
Tuo huojas kauppa vaikeuttaa, muuten
Voi helppo saanti halvaks tehdä voiton. —
(Ääneen.)
Sananen vielä! Sua vaadin, seuraa!

Anastit nimen, jok' ei omas ole;
Vakoojana sa tähän saareen tulit,
Pois multa, omistajalt' oikealta,
Sen ryöstääkses.

FERDINAND.

En, kautta kunniani!

MIRANDA.

Pahuutt' ei moisess' asu temppelissä.
Jos noin on kaunis pahan hengen maja,
Niin hyvälle se kelpais asunnoksi.

PROSPERO (Ferdinandille).

Mua seuraa! — Sinä häntä älä puolla;
Hän pettur' on. — No, tule! Yhteen jamon
Sun niskasi ja jalkas; merivettä
Sa juoda saat, ja ruokanasi olkoon
Laho-juuret, ojakuorikot ja törtöt,
Joiss' ovat terhot siinneet. Mua seuraa!

FERDINAND.

En. Panen vastaan moista kohtelua,
Väellä kunnes vihamies mun voittaa.

(Paljastaa miekkansa, mutta tenhoutuu niin, ettei voi liikahtaa.)

MIRANDA.

Isä rakas, älä koittele hänt' ylen;
Hyv' on hän, vaaraa hänest' ei.

PROSPERO.

Kas vaan!

Munako kanaa neuvoo? — Tuppeen miekkaa,
Kavaltaja! Sa uhkaat vaan, mut lyödä
Et uskalla, niin syyllinen on tuntos.
Vastusta älä tee! Ma tällä saarell'
Aseettomaks sun tehdä voin, niin että
Kädestäs miekka vaipuu.

MIRANDA.

Isä hyvä!

PROSPERO.

Pois! Minuss' älä riipu!

MIRANDA.

Armahtakaa!

Hänestä takaan.

PROSPERO.

Vait! Jos sanan sanot,
Niin soimaan, jopa vihaan sua. Mitä!
Vai puollat pettäjää! Hyi! Luulet, ett'ei
Hänt' ole kauniimpaa, kun hänet vaan
Ja Calibanin tunnet. Hupsu tyttö!
Tuon suhteen muut on miehet enkeleitä,
Hän muiden suhteen ihka Caliban.

MIRANDA.

Siis vähään tyytyy lempeni: en pyydä
Miest' ihanampaa nähdä.

PROSPERO (Ferdinandille).

Tule! Seuraa!

Nyt jäntees ovat niinkuin lapsen heikot
Ja hervottomat.

FERDINAND.

Aivan. Elon tarmo

On niinkuin uuvuttama unetarten.
Isäni surma, ystäväini hukka,
Tää kurjuuteni ja tuon miehen uhka,
Mi lannistaa mun, helpot olis kestää,
Jos kerran päivässä vaan tyrmästäni

Näkisin tytön tuon. Maan kaikki sopet
Vapaus vallatkohon! Moinen tyrmä
On mulle kyllin tilava.

PROSPERO.

Se tepsii. —
Tule! — Hyvin, oiva Ariel! —
(Ferdinandille.)

Mua seuraa!

(Arielille.)
Yks toimi vielä, kuule!

MIRANDA (Ferdinandille).

Älkää surko!
Isäni luonne paremp' on, kuin mitä
Puheestaan päättää voisi; harvinaista
On hältä moista kuulla.

PROSPERO (Arielille).

Vapaaks tulet
Kuin tuuli tunturin; mut kaikki toimet
Tee visusti ja tarkkaan.

ARIEL.

Täsmällensä.

PROSPERO.

Mua seuratkaa! — Hänt' älä sinä puolla!

(Menevät.)

TOINEN NÄYTÖS.

Ensimmäinen kohtaus

Toinen seutu samalla saarella.

(Alonzo, Sebastian, Antonio, Gonzalo, Adrian,
Francisco ja muita tulee.)

GONZALO.

Iloitkaa, herra! Teillä niinkuin meillä
On syytä riemuun. Katoamme kalliimp'
On pelastus. Yleist' on turmionne:
Matruusin vaimoll' on ja laivurilla
Ja kauppamiehelläkin joka päivä
Samainen aihe suruun. Ihmett' oli
Tää pelastus; sen harva tuhannesta
Sanoa vois. Siis surun vastapainoks
Älyllä lohtu pankaa.

ALONZO.

Vait, ma pyydän!

SEBASTIAN. Hänelle lohtu on kuin kylmä liemi.

ANTONIO. Hänt' ei niin hevin ripittäjä päästä.

SEBASTIAN. Kas, nyt hän paraikaa vetää komppakelloansa; heti kohta se lyö.

GONZALO. Herra, —

SEBASTIAN. Yks, — lukekaa!

GONZALO.

Jos joka huolta hemmotellaan näin,
Niin saapi hemmottaja —

SEBASTIAN.

Huollutusta.

GONZALO. Niin, todellakin, hän siitä huoltuu. Puhutte todemmin kuin aioitte.

SEBASTIAN. Ja te ymmärsitte sen viisaammin kuin luulinkaan.

GONZALO. Siis, armollinen herra —

ANTONIO. Hyi, mikä kielen keittäjä!

ALONZO. Ma pyydän, heretkää!

GONZALO. Hyvä, minä vaikenen; mutta kuitenkin —

SEBASTIAN. Hän ei voi suistaa kieltään.

ANTONIO. Pannaanpa vetoa, kumpi ensin alkaa kiekua, hänkö vai Adrian.

SEBASTIAN. Vanha kukko.

ANTONIO. Kukonpoika.

SEBASTIAN. Hyvä! Mitä pannaan vedoksi?

ANTONIO. Naurun hahatus.

SEBASTIAN. Olkoon menneeksi.

ADRIAN. Vaikka tämä saari on aution näköinen —

SEBASTIAN. Ha, ha, ha!

ANTONIO. Kas niin, nyt on veto maksettu.

ADRIAN. Asumaton ja miltei luoksepääsemätön —

SEBASTIAN. Niin —

ADRIAN. Niin —

ANTONIO. Paikalle osattu!

ADRIAN. Niin lienee ilma täällä hieno ja viehkeä.

ANTONIO. Ilma oli hieno luuska.

SEBASTIAN. Niin, ja viehkeä, kuten hän oppineesti huomauttaa.

ADRIAN. Ilma täällä henkää meihin niin vienon vienosti.

SEBASTIAN. Niinkuin sillä olis keuhkot ja nekin mädät.

ANTONIO. Tai niinkuin se olisi suo-lemuilla hajustettu.

GONZALO. Täällä on kaikkia, mitä elämiseen tarvitaan.

ANTONIO. Oikein, paitse elämäntarpeita.

SEBASTIAN. Niitä täällä on vähän tai ei ollenkaan.

GONZALO. Kuinka ruohokin on mehevän ja tuoreen näköistä! Kuinka vihantaa!

ANTONIO. Maa on todellakin ruosteenkarvainen.

SEBASTIAN. Ja vivahtaa pikkuruisen viheriään.

ANTONIO. Paljoa hän ei erehdy.

SEBASTIAN. Ei; hän vaan kokonaan erehtyy totuudesta.

GONZALO. Mutta kummallisinta on kaikesta, ja toden totta melkein uskomatonta —

SEBASTIAN. Niinkuin monet muut kummallisuudet, joita valalla vakuutetaan.

GONZALO. Että vaattemme, vaikka vedestä ihan likomärät, kuitenkin ovat säilyttäneet uutuutensa ja kiiltonsa; ne näyttävät pikemmin painurilta tulleilta kuin suolaveden kastelemilta.

ANTONIO. Jos vaan yksikin hänen lakkareistaan voisi puhtia, eiköhän se sanoisi häntä valehtelijaksi?

SEBASTIAN. Varmaankin, jos ei edessä, niin takana, niinkuin lakkarit tekevät.

GONZALO. Minusta vaattemme ovat nyt yhtä uudet, kuin milloin ne olivat yllämme ensi kertaa Afrikassa kuninkaan kauniin tyttären Claribellan ja Tunisin kuninkaan häissä.

SEBASTIAN. Ne olivat somat häät, ja meillä on hyvä onni paluumatkalla.

ADRIAN. Tunisille ei ole onni koskaan suonut semmoista valiota kuningattareksi.

GONZALO. Ei sitten Dido-lesken aikojen.

ANTONIO. Lesken? No, hiisi olkoon! Mistä sen lesken saitte? Didoko leski?

SEBASTIAN. Mitäpä, jos Aeneaskin leskimies? Hyväinen aika, kuinka tuon otatte pahaksenne!

ADRIAN. Dido-lesken, niinkö? Tuo minua vähän arveluttaa; hän oli Carthagosta, eikä Tunisista.

GONZALO. Tunis, tietäkää, oli muinoin Carthago.

ADRIAN. Vai Carthago?

GONZALO. Niin, Carthago, uskokaa pois.

ANTONIO. Hänen sanansa voivat enemmän kuin tuo ihmeellinen harppu.

SEBASTIAN. Hän on rakentanut muurit, vieläpä huoneetkin.

ANTONIO. Mitä mahdotonta hän tästälähin saanee aikaan?

SEBASTIAN. Varmaankin vie hän taskussaan kotiin tämän saaren ja antaa sen pojalleen omenana.

ANTONIO. Ja kylvää siemenet mereen, saadakse useampia saaria.

GGONZALO. Todellakin?

ANTONIO. Onneksi olkoon!

GONZALO. Herrani, me puhumme siitä, että vaattemme nyt näyttävät yhtä uusilta kuin Tunisissa tyttärenne häissä, joka nyt on kuningatar.

ANTONIO. Ja ihanin kuningatar, mikä milloinkaan sinne on viety.

SEBASTIAN. Paitse, suokaa anteeksi, Dido-leskeä.

ANTONIO. Oo, Dido-leskeä! Niin, Dido-leskeä!

GONZALO. Eikö ole, herra, takkini yhtä uusi kuin milloin se ensi päivää oli ylläni? Tarkoitin tavallaan.

ANTONIO. Tuo "tavallaan" on hyvin tavoiteltua.

GONZALO. Milloin se oli ylläni tyttärenne häissä?

ALONZO.

Korviini ihan tungette nuo sanat,
Joit' en ma kuulla tahdo. Jos en koskaan
Tytärtän' olis sinne naittanut!
Pois sieltä palatessa poikani
Ma kadotin; ja tytärkin on poissa,
Niin Italiast' etähällä, ett'en
Näe häntä koskaan. Oh! Sa Milanon
Ja Neapelin vallanperillinen,
Mik' onkaan meri tursas sinut niellyt?

FRANCISCO.

Hän kenties elää. Näin kuink' aallot alleen
Hän paiskasi ja niiden harjall' ajoi.
Hän vettä polki, tieltään tyrskyt työnsi
Ja karjaspäitä vastaan rinnoin puski.
Pääns' uljaan kuohuist' ylentäin, hän sousti
Tukevin käsin, reima-ottein rantaan,
Jok' yli aallon syömän perustansa
Ikäänkuin kättä avuks kurkoitti.
Varmaankin hengissä hän maalle pääsi.

ALONZO.

Ei, hän on mennyt!

SEBASTIAN.

Itseänne kiittää
Te saatte tästä kadosta, kun ette
Eurooppaan suonut tyttärenne jäädä,
Vaan myitte hänet afrikkalaiselle;
Maanpaoss' on hän siellä silmistänne,
Joill' aihett' on nyt kaihon kyyneliin.

ALONZO.

Ma pyydän, vaiti!

SEBASTIAN.

Kaikin polvistuimme
Ja monin tavoin teitä rukoilimme;
Ja hän, tuo kaunis sielu, itse horjui
Velvollisuuden vaiheella ja inhon,
Kumpaanko puoleen vaa'an kallistaisi.
Poikanne, varon ma, on ijäks mennyt.
Enemmän leskiä tuon seikan tähden
Neapeliss' on nyt ja Milanossa
Kuin heille lohduks meillä miehiä.
Syy teidän on.

ALONZO.

Ja tappiokin suurin.

GONZALO.

Sebastian prinssi, lausumanne totuus
On lemmetön ja aikaan sopimaton.
Revitte auki haavat vaan, kun teidän
Ne pitäis kattaa.

SEBASTIAN.

Hyvin puhuttu.

ANTONIO.
Haavurin tapaan aivan.

GONZALO.
Meillä kaikill'
On kurja sää, kun teidän, herra, pilvess'
On otsanne.

SEBASTIAN.
Sää kurja?

ANTONIO.
Sangen kurja.

GONZALO.
Jos tätä saarta viljeleisin, herra —

ANTONIO.
Niin kylväisi hän tähän viholaista.

SEBASTIAN.
Tai katinjuustoa tai suolaheinää.

GONZALO.
Sen kuninkaana mitä tekisin ma?

SEBASTIAN.
Rupeisi raittiiks viinin puutteessa.

GONZALO.
Mun yhteiskunnassani kävis kaikki
Vastaista suuntaa. Kauppaa laisinkaan
En sallisi, en virkaa nimeksikään,
En oppinutta, enkä käskyläistä,
En rikasta, en köyhää. Välikirjat,
Perinnöt, rajat, pellon-, viininhoidon,
Kaikk' kieltäisin ma; viljat, viinit, öljyt,
Metallit, kaikki käytännöstä pois!
Ei ammattia; kaikki miehet jouten,
Ja naiset myös, mut siveät ja puhtaat;
Ei esivaltaa —

SEBASTIAN.
Ja kuningas hän sentään tahtois olla.

ANTONIO.
Hänen yhteiskuntansa loppupää ei muista alkua.

GONZALO.
Kaikille ilman hikeä ja vaivaa
Maa tarjois antiansa. Petos, vilppi
Ois kielletty, ja veitset, peitset, miekat,
Tykit ja moiset kalut; itsestänsä
Viattomalle kansalleni luonto
Ravinnon kylläisen ja runsaan antais.

SEBASTIAN.
Ei naimisia alamaisten kesken.

ANTONIO.
Ei lainkaan; kaikki irtaimina, luuskat ja konnat.

GONZALO.
Niin verraton mun hallintoni oisi,
Ett' itse kultakaudenkin se voittais.

SEBASTIAN.
Jumala majesteettia varjelkoon!

ANTONIO.
Gonzalo kauan eläköön!

GONZALO.

ALONZO.

Ma pyydän, vaiti! Tyhjää vaan sa haastat.

GONZALO. Sen hyvin uskon, armollinen korkeus. Teinkin sen vaan noille herroille mieliksi, sillä heillä on niin herkästi ärtyvät keuhkot, että aina tapaavat nauraa tyhjää.

ANTONIO. Me nauroimme teitä.

GONZALO. Minuako, joka tässä hullutuksen lajissa olen vaan tyhjää teidän rinnallanne. Jatkakaa siis, naurakaa tyhjää.

ANTONIO. Sepä vasta letkaus!

SEBASTIAN. Joka ei sattunut.

GONZALO. Sankareita uljasmielisiä te olette; voisitte nostaa kuun radaltaan, jos se pysyisi viisi viikkoa muuttumatta paikallaan.

(Ariel tulee näkymättömänä, juhlallisen soiton soidessa)

SEBASTIAN. Sen me tekisimme; ja sitten sen soihdulla linnustamaan.

ANTONIO. Älkää suuttuko, hyvä herra!

GONZALO. En, siitä voitte olla varma. Minä en niin kevytmielisesti heitä järkeäni kaupaksi. Naurakaa nyt minut uneen, sillä minua kovin raukaisee.

ANTONIO. Nukkukaa siis ja kuulkaa meitä.

(Kaikki nukkuvat, paitse Alonzo, Sebastian ja Antonio.)

ALONZO.

Unessa kaikki? Oi, jos ummistuisi
Minunkin silmäni ja aatos myöskin!
Tuntuvat sitä kaipaavan.

SEBASTIAN.

Ma pyydän,
Tuot' unen tarjoust' älkää hyljätkö:
Se surun luona harvoin käy, mut silloin
Se lohdun tuo.

ANTONIO.

Me kahden valvomme
Ja nukkuissanne teitä vartioimme.

ALONZO.

Ma kiitän. — Kummallista väsymystä!

(Alonzo nukkuu. Ariel poistuu.)

SEBASTIAN.

Mik' ihmeellinen horto valtaa heidät?

ANTONIO.

Se vaikutust' on ilmanalan.

SEBASTIAN.

Miks' ei
Se meidän silmäluomiamme sulje?
Minua vähääkään ei nukuta.

ANTONIO.

Ei minuakaan; vilkas vaan on mieli.
He kaatuivat kuin sopimuksest' aivan
Ja vaipuivat kuin ukonnuolen lyömät.
Kuink' ois, Sebastian hyvä. — Kuinka ois? —
Ei mitään! — Mut on niinkuin kutsumukses
Näkisin kasvoissas. Sua kutsuu onni:
Mun vilkas haaveiluni näkee kruunun
Jo laskeuvan päähäs.

SEBASTIAN.

Valvotko sa?

ANTONIO.

Kuulethan puhuvani.

SEBASTIAN.

Kuulen; varmaan
Se unikielt' on; unissasi puhut.
No, mitä sanoitkaan sa? Kummaa unta,
Kun nukkua voi ihan avosilmin;
Puhua, seistä, kävellä, ja sentään
Sikeesti maata!

ANTONIO.

Ylevä Sebastian,
Sa sallit onnes maata, jopa kuolla;
Sa torkut valveillasi.

SEBASTIAN.

Selvään kuorsaat;
Mut kuorsauksessas on tarkoitusta.

ANTONIO.

Min? olen tavallista totisempi;
Niin täytyy sunkin olla, jos mua kuulet;
Ja jos sen teet, niin kolmin kerroin nouset.

SEBASTIAN.

No, tyyni vesi olen.

ANTONIO.

Minä nousun
Saan sinuss' aikaan.

SEBASTIAN.

Tee se, pakovesi
Hitaudelleni luontaist' ompi.

ANTONIO.

Oi!
Jos tietäisit, kuink' aiettani suosit,
Vaikk' ivaat sitä, kuinka paljastaissas
Vaan sitä kaunistelet! Pakovedess'
On vaara lähell', ettet pohjaan tartu
Hitaudesta tai pelkuudesta.

SEBASTIAN.

Jatka!
Jotakin ilmaisee tuo katsantosi
Ja poskes hehku; synnytys se varmaan
On kovin tuskainen.

ANTONIO.

Siis kuule! Vaikka
Tuo muistamaton herra, josta tuskin
Jää muistoa, kun hän on maahan pantu,
On kuninkaalle tässä juoruellut —
Hän juoruhenki on, ei muuta osaa
Kuin juoruilla, — ett' elää tämän poika,
On hänen hukkumisens' yhtä varma,
Kuin että tuo ei ui, ken tuossa nukkuu.

SEBASTIAN.

Ei toivoakaan; hän on hukkunut.

ANTONIO.

Tuo toivottomuus minkä suuren toivon
Se sulle tuopi! Toivottomuus täss' on
Niin vahva toivo muissa kohdin, että
Se kunniankin-himon silmät häikää,
Jott' omaa näköään tuo epäilee.
Siis myönnät Ferdinandin hukkuneen?

SEBASTIAN.

Sen myönnän.

ANTONIO.

Sano siis, ken Neapelin
On lähin perillinen?

SEBASTIAN.

Claribella.

ANTONIO.

Tunisin kuningatar, joka mailman
Perillä elää, jonne Neapelista'
Ei ehdi sana, jos sit' ei vie päivyt —
On ukko kuussa näet liian hidas —
Ennenkuin rintalapset parran saavat;
Hän, jonka luota tulless' aalto meidät
Kaikk' ahmi, jotkut sentään maalle syytäin
Näytelmää näyttämään, jonk' alkajaiset
On menneisyydessä, mut jonka jatko
On meidän tehtävämme.

SEBASTIAN.

Mitä tuo?

Sa mitä hoet? Veljenihän tytär
Tunisin kuningatar on ja samoin
Neapelinkin perijä; ja lyhyt
On näiden maiden väli.

ANTONIO.

Väli, josta

Joka vaaksa näyttää huutavan: "Kuin voisi
Takaisin Neapeliin Claribella
Mitata meitä? Tunisiin hän jääköön,
Sebastian valveill' olkoon!" — Mitä, jos
Tuo noiden uni olis kuolon unta;
Ei silloin heidän huonomp' ois kuin nyt.
On niitä, jotka Neapelin voivat
Niin hallita kuin tuokin, joka nukkuu,
Ja herroja, jotk' osaa lörpötellä
Niin laajalta ja ilman aikojaan
Kuin Gonzalokin. Moinen lörppänaakka
Minäkin voisin olla. Oo, jos sulla
Mun olis älyni, mink' ylennyksen
Tuo uni sulle tois! Mua ymmärrätkö?

SEBASTIAN.

Ma luulen sen.

ANTONIO.

Mink' annat tunnustuksen,

Ett' onnees suostut?

SEBASTIAN.

Muistan nyt: sa veljes

Kukistit, Prosperon.

ANTONIO.

Niin tein, ja katsos

Kuink' istuu hyvin pukuni, somemmin
Kuin koskaan ennen! Veljen käskyläiset
Tovereit' ennen olivat, nyt ovat
He miehiäni.

SEBASTIAN.

Entä omatunto?

ANTONIO.

Haa! Missä se on? Jos se olis känsä,
Pitäisin kottasia; mut en tunne
Ma povessani tuota jumalaa.
Sadatkin omattunnot, jotka minut
Milanost' estäis, kovettua saisi
Ja sulaa, siit' en piittäis. Tuoss' on veljes;
Ei paremp' ois hän maata, missä makaa,
Jos oisi, miltä nyt hän näyttää, kuollut.
Tuot' oiva säilää kolme tuumaa voisi
Ijäksi hänet nukuttaa. Sa samoin
Tuon lörpän, herra Rikkiviisaan voisit
Asettaa ikilepoon saarnoinensa.
Nuo muut, jos mitä heille syötämme,
Sen särpävät he niin kuin kissa kerman.
Tekevät työnsä sääntilleen, jos mihin

Ja milloin heitä käsket.

SEBASTIAN.

Ystäväni,
Tien mulle näytit: Neapelin otan
Kuin sinä Milanon. Nyt vedä miekkasi
Yks isku verostas sun vapauttaa,
Ja minä, kuninkaas, sua rakastan.

ANTONIO.

Yht' aikaa vetäkäämme: käteni
Kun minä nostan, sinä samoin tee,
Ja iske Gonzaloon.

SEBASTIAN.

Seis, sana ensin!

(Kuiskuttelevat keskenään.)
(Soittoa. Ariel palajaa näkymättömänä.)

ARIEL.

Mahdillaan mestarini vaaran keksi,
Joss' ystävänsä on, ja heille avuks
Lähetti mun, ett' aikeensa ei raukeis.

(Laulaa Gonzalon korvaan.)

Tässä kun te kuorsaatten,
Vilppi valpassilmäinen
Jo väijyää.
Henkeänne varjelkaa,
Varuill' olkaa, valvokaa!
Nyt herätkää!

ANTONIO.

Nyt toimeen joutuun!

GONZALO.

Hyvät enkelit,
Varjelkaa kuningasta!

(Kaikki heräävät.)

ALONZO.

Haa! Mitä? Nouskaa! Miksi miekat maalla?
Miks tuijotatte?

GONZALO.

Mikä hätänä?

SEBASTIAN.

Kun tässä vartioitsimme, vast'ikään
Kuulimme julmaa karjuntaa kuin härkäin
Tai jalopeurain pikemmin. Teit' eikö
Se herättänyt? Korvia se viilsi.

ALONZO.

En mitään kuullut.

ANTONIO.

Oo, se melu oli
Omansa säikyttämään hirviönkin
Ja maata järkähyttämään! Pahemmin
Ei kilju koko jalopeura-liuta.

ALONZO.

Kuulitteko te mitään, Gonzalo?

GONZALO.

Huminan kuulin, kautta kunniani,
Ja kummanlaisen; heräsin ja huusin
Ja puistin teitä. Kun loin silmän' auki,
Näin paljastetut miekat. Toden totta,
Melua kuulin. Paras varuill' olla
Tai jättää tämä paikka. Miekat esiin!

ALONZO.
Pois täältä, pois, ja poika parkaani
Taas etsikäämme.

GONZALO.
Suojelkohon taivas
Pedoilta häntä! Saarell' on hän varmaan.

ALONZO.
Pois!

(Poistuvat.)

ARIEL.
Herralleni kerron tekoni.
Kuningas, rauhass' etsi poikaasi!

(Poistuu.)

Toinen kohtaus.

Toinen saaren seutu.
(Caliban tulee, halkotaakkaa kantaen. Ukkonen kuuluu etäältä.)

CALIBAN.
Kaikk' inha myrkky, jota päivä soista
Ja rämeist' imee, syösköön Prosperoon
Ja hänet saastuttakoon päästä jalkaan.
Henkensä kuulevat mua, kuitenkin mun
Kirota täytyy. Eivät pisteleisi,
Mörköinä säikyttäisi, lokaan paiskais
Tai virvatulten lailla pimeässä
Mua eksyttäisi, jos hän heit' ei käskis.
Mut turhist' usuttaa hän heitä minuun.
He milloin, ilkkuvat ja virnakoivat
Kuin apinat ja sitten purevat;
Tai jos käyn avojaloin, kierivät he
Kuin piikkisiat, nostain okaitansa
Jos minne astun. Milloin ympärillän
Kyyt kihisevät halkopäisin kielin,
Ett' olen hulluks tulla. — Kas, kas! Tuossa
Yks niistä tulee taas mua räökkäämään,
Kun olen hidas puiden hankinnassa.
Paneudun maahan, ehk' ei hän mua huomaa.

(Trinculo tulee.)

TRINCULO. Ei ole täällä viitaa, ei pensasta, joka vähääkään suojaisi rajuilmalta, ja taasen on uusi herran voima tulossa: kuulen sen jo ilmassa vinkuvan. Tuo musta pilvi, tuo suuri tuolla on niinkuin vanha viinileili, josta neste on maahan tipahtamaisillaan. Jos taaskin jylähtää, niinkuin äsken jylähti, niin en tiedä, mihin pääni piilotan; tuo pilvi tuossa se varmaankin kaataa vettä korvoittain. — Mikä se tuo on? Ihminenkö vai kala? Eläväkö vai kuollut? Kala: kalan on haju; oikein vanhan, eltaantuneen kalan hajua; jotakin kapaturskan tapaista, eikä juuri tuoreinta lajia. Ihmekala! Jos nyt olisin Englannissa, jossa kerran olen ollut, ja mulla olisi tämä kala kuvattuna vaan, niin hopeakolikon siitä joka pyhäpäivä-narri maksaisi. Siellä tämä epäluoma tekisi minusta varakkaan miehen; siellä jokainen ihme-elukka miehensä ruokkii. Eivät tahdo ropoakaan antaa köyhälle kerjäläiselle, mutta panevat kymmeniä likoon nähdäkseen kuolleen indianin. Luut ovat kuin ihmisen, ja evät näöltään kuin käsivarret. Lämmin totta tosiaan! En pidä enää kiinni äskeisestä mielipiteestäni, luovun siitä. Tämä ei ole kala, vaan joku saarelainen, johon on ukonvaaja vast'ikään iskenyt. (Ukkosen jylinää.) Ai, ai, rajuilma alkaa taas. Paras on nyt kömpiä hänen vaippansa alle; ei ole likimailla muuta suojaa. Tähän minä kääriydyn siksi, kunnes rajuilma on pohjasakkansakin tyhjentänyt.

(Stephano tulee laulaen, pullo kädessä.)

STEPHANO.

En enää lähde merille,
Ma tahdon maalla kuolla; —

Iljettävä nuotti, ikävä kuin hautausvirsi. Mutta tämä se huolet huuhtoo.

(Juo.)

Kapteeni ja minä ja purjemies,
Me tyttöjä hyväilemme,

Susannaa ja Annaa ja ken ne kaikki ties,
Mut emme huoli Kaisast', emme.
Häll' on kuni neuloja kielell' ois;
Merimiehille huutaa vaan: "hyi! pois!"
Pi'en, tervan löyhkiä kammoaa,
Mut antaapa räätälin kutkuttaa.
Merillen, pojat! Hiitehen moinen lois!

Iljettävä sekin nuotti. Mutta tämä se huolet huuhtoo.

CALIBAN. Älä räökkää minua! Oo!

STEPHANO. Mitä? Häh? Onko täällä piruja? Pitävätkö meitä pilkkanaan villit ja indiaanit? Haa! Senkö vuoksi hukkumasta pelastuin, että nyt pelästyisin sinun neljää koipeasi? Sillä sanottu on: ei ole sitä neljän jalan juoksevata, joka saisi hänet maasta pakenemaan. Ja se olkoon vieläkin sanottu, niin kauan kuin Stephanon nokassa on henkeä.

CALIBAN. Henki räökkää minua. Oo!

STEPHANO. Varmaankin joku nelijalkainen saaren hirviö, joka on saanut kuumetaudin, niinkuin luulen. Missä pirussa hän on meidän kielemme oppinut? Saakoon hän tästä virvoketta, jos ei muun niin sen vuoksi. Jos voin saada hänet terveeksi ja kesyttää hänet, ja sitten viedä hänet täältä kanssani Neapeliin, niin olisipa siinä lahja vaikka kelle keisarille, mikä ikänään on naudan nahkaa polkenut.

CALIBAN. Minä rukoilin, älä räökkää minua! Vast'edes vien nopeammin halot kotiin.

STEPHANO. Hänellä on par'aikaa kuumeenkohtaus, eikä ole puhe oikein täysijärkistä. Saakoon hän kulauksen pullostani! Jos ei hän ole ennen viiniä maistanut, niin tuo ehkä hänestä kuumeen poistaa. Jos voin saada hänet terveeksi ja kesyttää hänet, niin en koskaan saata liikoja hänestä pyytää. Maksaa se saa, ken hänet saa, vieläpä kelpo lailla.

CALIBAN. Et vielä mulle suurta tuhoa tee, mutta kyllä kohta, huomaan sen väreistäsi. Nyt Prospero sinua riivaa.

STEPHANO. Kas niin! Suusi auki! Tässä on jotakin, joka kirvoittaa kielesi, sinä kissa. Suusi auki! Tämä puistaa sinusta puistutuksesi ja oikein perinpohjin, sen takaan. Et tunne, raukka, hyväntekijääsi. Turpas auki, sanon minä!

TRINCULO. Tuo ääni tuntuu niinkuin tutulta; luulenpa että se on — ei, hukkunuthan hän on, ja nämä ovat piruja. Jesta varjele! —

STEPHANO. Neljä säärtä ja kaksi ääntä! Sehän on mitä harvinaisin hirviö! Etupuolen ääni puhuu hyvää ystävästään, ja takapuolen ääni laskee rivoja ja panettelee. Jos kaikki viini, mitä on lekkerissäni, riittää häntä parantamaan, niin tahdon kuin tahdonkin päästää hänet kuumeesta. Kas niin! — Amen! Tuossa vähän toiseenkin suuhusi!

TRINCULO. Stephano, —

STEPHANO. Mitä! Toinenko suusi huutaa minun nimeäni! Varjele! Jestakoon! Piru se on, eikä mikään hirviö. En tahdo hänen kanssaan syödä, minulla ei ole pitkää lusikkaa.

TRINCULO. Stephano! Jos olet Stephano, niin koske minuun ja puhuttele minua, sillä minä olen Trinculo, — älä pelästy! — hyvä ystäväsi Trinculo.

STEPHANO. Jos olet Trinculo, niin tule esiin. Annas, kun vedän noista hoikemmista koivista! Jos mitkään, niin nämä ovat Trinculon koivet. Olet todellakin ilmetty Trinculo! Kuinka tuo kuuntuoma tuli sinut purkaneeksi? Voiko hän päästellä Trinculoita?

TRINCULO. Luulin hänet ukkosen lyömäksi. — Mutta etkö sinä olekaan hukkunut, Stephano? Toivonpa, ett'et ole hukkunut. Onko rajuilma jo loppuun rajunnut? Minä näet pelkäsin rajuilmaa ja menin piiloon tämän kuolleen epäsikiön vaipan alle. Oletko todellakin elossa, Stephano? Oi, Stephano, kaksi neapelilaista on siis pelastunut!

STEPHANO. Älä, hyvä ystävä, minua noin vääntele ja kääntele: vatsani ei ole varsin luotettava.

CALIBAN.

Väkeä somaa, henkiä jos vaan ei.

Tuo kelpo jumala on, taivaallista
On hällä juomaa. Häntä kumarran.

STEPHANO. Kuinka sinä pelastuit? Ja kuinka tänne tulit? Tuon lekkerin kautta vanno, kuinka tulit tänne. Minä pelastuin viinitynnyrin avulla, jonka merimiehet heittivät laivasta mereen; sen vannon tämän lekkerin kautta, jonka itse omin käsin puunkuoresta tein, kun aallot mun rantaan viskasivat.

CALIBAN. Minä tuon lekkerin kautta vannon olevani uskollinen alamaisesi, sillä se juoma ei ole maallista juomaa.

STEPHANO. Kas tuossa, vanno nyt: kuinka pelastuit?

TRINCULO. Uin rantaan niinkuin ankka; osaan näet uida niinkuin ankka, sen vannon.

STEPHANO. Kas tuossa, suutele kirjaa! Jos kohta osaatkin uida niinkuin ankka, niin olet kuitenkin hanheksi luotu.

TRINCULO. Oi, Stephano, onko sulla vielä tätä tämmöistä?

STEPHANO. On, kokonainen tynnyrillinen! Kellarini on tuolla merenrannalla kalliossa, siellä minä talletan viinini. — No, sinä kuuntuoma, miten on kuumeesi laita?

CALIBAN. Etkö sinä olekaan taivaasta pudonnut?

STEPHANO. En, vaan kuusta, usko pois. Minä olin mies kuussa aikoinani.

CALIBAN. Sun olen nähnyt siellä, ja sinua jumaloin. Hallitsijattareni näytti sinut minulle ja koirasi myöskin ja pensaasi.

STEPHANO. Tule ja vanho! Suutele kirjaa! Kohta siihen lisää uutta sisällystä. Vanho!

TRINCULO. Kautta taivaan valkeuden, sepä vasta typerä hirviö! — Häntäkö minä pelkäisin? — Oikein surkuteltava hirviö! — Mies kuussa! — Perin vaivainen, herkkäuskoinen hirviö! — Sepä kelpo kulaus, hirviö, totta tosiaankin!

CALIBAN.

Jokaisen vehmaan paikan tällä saarell'
Osoitan sulle; suutelen sun jalkaas
Ja pyydän: ole minun jumalani!

TRINCULO. Tuon valkeuden kautta, vallan kavala ja juopokas hirviö! Jumalansa nukkuessa varastaisi häneltä lekkerin.

CALIBAN. Suudellen jalkaas, alaisuutta vannon.

TRINCULO. Nauraa voin ihan kuollakseni tuota paksupäistä hirviötä. Sangen iljettävä hirviö! Mieleni oikein tekisi piestä häntä, —

STEPHANO. Tule ja suutele!

TRINCULO. — Jos ei se peto parka olisi päissään. Inhottava hirviö!

CALIBAN.

Parahat lähteet näytän, kalat ongin,
Ja marjat noukin, puita kyllin hankin.
Kirottu mies tuo, jota palvelen!
En halkoakaan hänelle enää kannan.
Sua seuraan, sinä ihmeellinen mies.

TRINCULO. Naurettava hirviö, kun tekee viheliäisestä juopporentusta ihmemiehen!

CALIBAN.

Ma metsä-omenia tuon, jos tahdot,
Ja kaivan kynsin maasta multasienet,
Osoitan sulle kuikan pesän, neuvon,
Kuin kerkeit' apinoita pyydystellään;
Rypäissä pähkinöitä sulle näytän
Ja lokin poikasia luodoilt' etsin.
Mua tahdotko sa seurata?

STEPHANO. Minä nyt pyydän, että pitemmittä puheitta näytät mulle tietä. — Trinculo, kun kuningas ja koko hänen seurueensa on hukkunut, niin rupeamme me täällä hallitsemaan. — Tuossa, kannan lekkeriä! — Trinculo veikkoseni, kohta me sen täytämme taas.

CALIBAN (laulaa humalapäissään). Hyvästi, herra; hyvästi, hyvästi!

TRINCULO. Vonkuva hirviö! Päihtynyt hirviö!

CALIBAN.

Kaloille en laita lammikoita,
Enkä tulta tee,
Jos ken vaatinee,
Enkä enää pese astioita.
'Ban, 'Ban, Ca-Caliban
On saanut uuden haltijan.

Vapaus! Hih, hei! Heleijaa! Vapaus! Vapaus! Heleijaa! Vapaus!

STEPHANO. Oo, sinä uljas hirviö, näytä tietä.

(Menevät.)

KOLMAS NÄYTÖS.

Ensimmäinen kohtaus.

Prosperon majan edusta.
(Ferdinand tulee kantaen pölkkyyä.)

FERDINAND.

On raskait' urheilujakin, mut niissä
On vaiva hauskuutta; mont' inhaa tointa

Jalosti hoitaa voi, ja halvin työkin
Voi onneen viedä. Tämä orjan askar
Yht' inhottavaa ois kuin vaivaloista;
Mut emäntäni, haltijattareni,
Kuolleenkin henkiin saa ja vaivannäön
Huviksi muuttaa. Kymmenkertaisesti
Hän hellemp' on kuin isänsä on tuima,
Ja hän on itse tuimuus. Tuhattamäärin
Mun raastaa täytyy näitä pölkkyjä
Ja pinota ne: niin on tuima käsky.
Tuo armas haltijattareni itkein
Mun näkee raatavan ja sanoo, että
Noin halpa työ ei ole moisen miehen.
Unohdan tuon; mut työtän' innostuttaa
Nuo hellät ajatukset, ja se sujuu
Kuin itsestänsä.

(Miranda tulee. Prospero etäällä.)

MIRANDA.

Minä pyydän, älkää
Noin ponnistelko! Oi, ett' oisi leimaus
Pinottavanne pölkyt polttanut!
Levätkää! Maahan taakkanne nyt pankkaa:
Se palaessaan itkee vaivojanne.
On isä kiinni kirjoissaan; ma pyydän,
Levähtäkää! Hän kolmeen tiimaan teitä
Ei häiri.

FERDINAND.

Armas haltijatar, ennen
On päivä maillaan, kuin ma määrätyöni
Lopettaa ehdin.

MIRANDA.

Istukaa, niin minä
Sill' aikaa pölkyt kannan. Antakaahan,
Tuon pinoon vien.

FERDINAND.

Ei, kallis luoma! Ennen
Minulta selkä katketkoon ja jänteet,
Kuin tässä jouten istun, jättäin teille
Näin halvan orjantyön.

MIRANDA.

Mult' yhtä hyvin
Se käy kuin teiltä, paljon helpomminkin:
Vapaasta tahdosta sen minä teen,
Te vasten tahtoanne.

PROSPERO.

Mato parka!
Nyt koukuss' olet! Tämä etsikkosi
Sen todistaa.

MIRANDA.

Te näytte väsyneeltä.

FERDINAND.

Ei, jalo haltijatar; raitis mulla
On aamu, kun te illoin ilmestyitte.
Sanokaa, mikä nimenne, sen että
Rukouksiini sulkisin.

MIRANDA.

Miranda. —
Nyt, isä, käskys rikoin, tuon kun sanoin.

FERDINAND.

Ihailtava Miranda! Ylin kaikist'
Ihailtavista! Luomakunnan kallein,
Ihanin helmi! Monta olen naista
Ma tyynni tarkannut, ja monet kerrat
Heleä naisen ään' on valloittanut

Vireän korvanikin; eri naisiss'
Ol' eri sulot, mut ei yhdessäkään
Niin hurmaavaa, ett' ei ois joku virhe
Soaissut jalointakin suloutta
Ja halvaks tehnyt sitä. Mutta te,
Niin verraton, niin täydellinen! Teissä
Kaikk' yhtyy, mitä luonnoss' ihaninta.

MIRANDA.

En sukupuoltani ma ketään tunne;
Naismuotoa en muuta minä muista
Kuin peilist' omat kasvoni; en miehiks
Sanottavia muita ole nähnyt
Kuin sinut, ystävä, ja isän' armaan;
Millainen muill' on muoto, sit' en tiedä.
Mut kautta siveyteni, kallihimman
Mun myötäjäiseni! en toista tahtois
Kuin teitä elämäni kumppaniksi.
Toist' olentoa teidän kaltaistanne
Ei kuvitus voi luoda. Haastelenpa
Nyt liian hurjia ja isän kiellon
Näin unhotan.

FERDINAND.

Miranda, säädylt' olen
Ma prinssi, luulisinpa kuningaskin; —
Oi, jos en oisi! — tätä puista orjuutt'
En enempää vois kärsiä, kuin sietää
Voin huulillani likakärpästä. —
Mut kuulkaa, — sieluni nyt puhuu! Heti
Kun teidät näin, niin palvelijaksenne
Sydämmen' antautui; tääll' asuu nyt se
Ja orjaks minut sitoo; teidän tähden
Tät' inhaa työtä teen.

MIRANDA.

Mua lemmittenkö?

FERDINAND.

Oi, maa ja taivas todistajiks tulkoot!
Valani vahvistakoon kirkas onni,
Jos totta vannon; vaan jos vilpistelen,
Tuhoksi parhaat toiveet kääntykööt!
Ylitse kaiken luodun teitä lemmin,
Ylistän, kunnioitan!

MIRANDA.

Itken, houkka,
Vaikk' ilo minut valtaa.

PROSPERO.

Ihanaa,
Kun kaksi uskollista sydänt' yhtyy!
Oi, taivaast' armon sade kastelkoon
Oraita näitä!

FERDINAND.

Mitä itkette?

MIRANDA.

Halpuuttani, kun tarjota en tohdi
Mit' antaa soisin, vielä vähemmin
Sit' ottaa, jonka puutteessa ma kuolen.
Mut turhuutta on tuo; jot' enemmän
Se piillä koitttaa, sitä suuremmalta
Se näyttää vaan. Pois siis, sa arka kainous!
Mua ohjaa, pyhä, puhdas viattomuus!
Ma vaimos olen, jos mun naida tahdot;
Jos et, niin palkkapiikanasi kuolen.
Voit olla vaimokses mua ottamatta,
Mut tahtomattasikin orjas olen.

FERDINAND.

Ei, valtiaani olet sä, ja minä
Ikuinen alamaises.

MIRANDA.

Mieheni siis?

FERDINAND.

Niin, sydämmestän' aivan, niinkuin halaa
Vapauttaan orja. Tuossa käteni!

MIRANDA.

Ja tuossa mun, ja sydän mukana.
Ja hyvästi nyt hetken ajaksi!

FERDINAND.

Hyvästi, tuhat kertaa hyvästi!

(Ferdinand ja Miranda poistuvat.)

PROSPERO.

Min' en voi riemuella niinkuin nuo,
Jotk' aivan hurmos valtaa; mut en mistään
Niin toki iloitse. Nyt kirjan ääreen;
Mull' ennen illallista vielä paljon
On tärkeitä toimitettavaa.

(Menee.)

Toinen kohtaus.

Toinen saaren seutu.

(Stephano ja Trinculo tulevat; heidän
jäljissään Caliban, pullo kädessä.)

STEPHANO.

Joutavia! — Kun tynnyri on tyhjä, silloin juomme vettä, mutta sitä
ennen ei pisaraakaan! Luovi siis ja iske kiinni! — Palvelija-hirviö,
juo muistokseni!

TRINCULO.

Palvelija-hirviö! Tämäkös hullumainen saari! Kuuluu olevan vaan viisi
henkeä tällä saarella; tässä meitä on kolme; jos ne kaksi muuta ovat
yhtä nokkavoitossa kuin me, niin horjuu koko valtakunta.

STEPHANO.

Juo, palvelija-hirviö, juo, kun käsken! Aivanhan silmät ovat tiirollaan
päässäsi.

TRINCULO.

Missä sitten, jos ei päässä? Olisipa se todellakin oivallinen hirviö,
jos sillä olisi silmät perässä.

STEPHANO.

Renki-hirviöni on upottanut kielensä makeaan viinaan; mitä minuun
tulee, niin ei merikään voi minua upottaa. Ennenkuin rantaan pääsin,
uin minä viisineljättä peninkulmaa edestakaisin, kautta tuon valkeuden!
— Sinä, hirviö, saat olla luutnanttini, tai väntrikkini.

TRINCULO.

Luutnanttinne mieluummin; väntrikiksi hän on liian vänttyrä.

STEPHANO.

Me emme juokse, me, herra hirviö.

TRINCULO.

Ettekä liioin kävele; makaatte kuin koirat tuppisuina.

STEPHANO.

Epäsikiö sinä, puhu nyt kerran sinäkin, jos olet kunnan epäsikiö.

CALIBAN.

Kuink' armo voi? Mun antia kenkääs nuolla.
Tuot' en ma palvele, hän pelkur' on.

TRINCULO. Valehtelet, senkin taidoton hirviö! Minä voin tapella vaikka poliisin kanssa. Vai niin,
sinä ruokoton kala, voiko semmoinen mies milloinkaan olla pelkuri, joka on juonut niin paljon

makeata viinaa kuin minä tänään? Niinkö hirveästi sinä valehtelet, vaikka vaan olet puoleksi kala ja puoleksi hirviö?

CALIBAN.

Haa! Kuules, kuinka minua hän pilkkaa!
Sallitko tuota, prinssi?

TRINCULO. Hän sanoo: prinssi! — Ettäkö hirviö voi olla niin pöllö!

CALIBAN. Kas, kas taas! Pure hänet kuoliaaksi!

STEPHANO. Trinculo, luki kieleesi hampaittesi taa! Jos rupeat kapinalliseksi, niin lähin puu tuossa — Tämä hirviö-raukka on minun alamaiseni, ja häntä tulee pitää arvossa.

CALIBAN. Kiitos, jalo herra! Tahtoisitko vielä kerran kuulla pyyntöä, jonka äsken sulle tein?

STEPHANO. Tahdon tietysti. Polvistu ja kerro se! Minä seison, minä, ja samaten myöskin Trinculo.

(Ariel tulee näkymättömänä.)

CALIBAN.

Ma, niinkuin äsken sulle kerroin, olen
Tyrannin alamainen, poppamiehen,
Mi taioillaan tään saaren multa peijas.

ARIEL.

Sen valehtelet.

CALIBAN.

Itse valehtelet,
Sa senkin narri, marakatti! Voi,
Jos uljas herrani sun tekis rammaks!
En valehtele minä.

STEPHANO. Trinculo, jos vielä kerran häiritset hänen kertomustaan, niin, kautta tämän nyrkin, lyön sinua, niin että hampaat suussasi helisevät.

TRINCULO. Mut enhän minä sanonut mitään.

STEPHANO. Suusi kiinni siis, äläkä jupise! — (Calibanille.) Jatka!

CALIBAN.

Ma sanon, taioillaan hän vei tään saaren
Ja multa vei sen. Jos nyt, prinssi, tahdot
Tuon hälle kostaa, — tiedän, ettäs tohdit;
Mut tuopa tuoss' ei tohtis.

STEPHANO.

Aivan totta.

CALIBAN.

Tään saaren saat ja mieheksesi minut.

STEPHANO. Mutta kuinka tuo pannaan toimeen? Voitko saattaa minut sen miehen pariin?

CALIBAN.

Voin, herra! Petän hänet kesken untaan.

ARIEL.

Sen valehtelit; sitä sin' et voi.

CALIBAN.

Tuo kailo pöllö! Kurja ryysymekko!
Rukoilen, prinssi, anna hälle selkään
Ja pullo hältä vie. Kun se on poissa,
Hän juokoon suolavettä; minä hälle
En näytä, missä tääll' on raikkaat lähteet.

STEPHANO. Trinculo, varo, ettet syökse turmioosi! Älä enää sanallakaan hirviötä keskeytä, muuten, kautta tämän nyrkin, ajan saalini pellolle ja naputtelen sinua niinkuin kapaturskaa.

TRINCULO. Mitä? Mitä olen tehnyt? En niin mitään. Menen tästä etäämmäksi.

STEPHANO. Etkö sanonut häntä valehtelijaksi?

ARIEL. Sinä valehtelet.

STEPHANO. Minäkö? Tuossa saat! (Lyö häntä.) Jos tämä maistuu, niin sano vielä toiste minua valehtelijaksi.

TRINCULO. Enhän minä sinua valehtelijaksi sanonut. — Onko järkesi poissa ja korvasi lummessa? — Hiiteen koko pullosi! Sitä se viina ja juominen matkaan saattaa! — Rutto syököön hirviösi ja piru periköön sormesi!

CALIBAN. Ha, ha, ha!

STEPHANO. No, jatka kertomustasi! — Tee hyvin, mene vähän loitommaksi.

CALIBAN.

Hänt' aika lailla piekse! Kohta häntä
Minäkin hutkin.

STEPHANO.

Loitommaksi! — Jatka!

CALIBAN.

Niin, kuten kerroin, iltapuolin häll' on
Tapana maata: silloin hänet surmaa!
Mut ensin kirjat pois! Voit kallon hältä
Halolla murskata tai sisälmykset
Puhkaista seipäällä tai veitsin viiltää
Häneltä kurkun poikki. Mutta muista:
Pois ensin kirjat! Ilman niitä on hän
Mua pöllömpi, hän yhdestäkään hengest'
Ei silloin valtaa saa; he kaikin häntä
Vihaavat, niinkuin minä, perinpohjin.
Tulehen kirjat! Hyvät häll' on kamssut —
Niin niitä nimittää hän — talon koreiks,
Hän jahka talon saa. Mut kallein aarre
On kaunis tyttärensä; itse sanoo
Hän tuota valioksi. Muut' en naista
Min' olen nähnyt kuin Sycoraxin
Ja hänet; mut hän yhtä paljon voittaa
Sycoraxin kuin suurin pienimmän.

STEPHANO.

Vai on se niin kaunis luuska!

CALIBAN.

On, herra; vuoteesees hän hyvin sopii
Ja siittää kelpo pentuja, sen takaan.

STEPHANO. Hirviö, minä tapan sen miehen. Hänen tyttärestään ja minusta tulee kuningas ja kuningatar — Jumala varjelkoon meidän majesteettiamme! — ja Trinculo ja sinä tulette varakuninkaiksi. — Onko tuuma hyvä, Trinculo?

TRINCULO. Erinomainen.

STEPHANO. Tuohon käteen! Mieltäni pahoittaa, että löin sinua; mutta, jos elää tahdot, niin luki kielesi hampaittesi taa!

CALIBAN.

Hän tunnin pääst' on nukuksissa; silloin
Tapatko hänet?

STEPHANO.

Kautta kunniani!

ARIEL.

Tuon minä heti herralleni kerron.

CALIBAN.

Iloiseks saat mun; riemust' aivan riehun!
Hei lystäilkäämme! Rallatappas mulle
Tuo laulu, jonka taannoin mulle lauloit.

STEPHANO. Tapahtukoon tahtosi, hirviö; minä koitan, parastani koitan. — Kas niin, Trinculo, pannaanpa lauluksi.

(Laulaa.)

"Hutki ja sutki, ja sutki ja hutki,
Ajatus on vapaa".

CALIBAN.

Se ei ollut oikea nuotti.

(Ariel soittaa sävelen rummulla ja torvella.)

TRINCULO. Oman laulumme nuotti, jota soittaa herra Nimetön!

STEPHANO. Jos ihminen olet, niin näytä oikea hahmosi; jos piru olet, niin tee miten tahdot.

TRINCULO. Oi, anna minulle minun velkani anteeksi!

STEPHANO. Se, joka kuolee, maksaa kaikki velkansa. Minä vaadin sinut miekkasille! — Jumala armahtakoon meitä!

CALIBAN.
Pelkäätkö?

STEPHANO.
En, hirviö, en pelkää.

CALIBAN.
Älä pelkää!

Helyä, virttä, sointaa täynn' on saari;
Ei haittaa niistä, ne vaan hauskuttavat.
Tuhannen helysoitint' ajoin helkkyy
Mun korvissani, ajoin kuulen ääntä,
Jok' uinuttaa mun, vaikka kyllält' oisin
Jo nukkunut; ja unissani silloin
On niinkuin aukeis taivas ja sen aarteet
Valuisi ylitseni; näin kun herään,
Ulisten kaipaen jälleen samaa unta.

STEPHANO. Tästäpä tulee oivallinen kuningaskunta, soitantoakin saan täällä ilmaiseksi.

CALIBAN.
Kun ensin Prospero on surmansa saanut.

STEPHANO. Se tapahtuu heti kohta; kyllä minä sen jutun muistan.

TRINCULO. Sointo etäännyy; seuratkaamme jäljissä, ja sitten toimeemme.

STEPHANO. Näytä tietä, hirviö; me seuraamme. — Olisipa hauska nähdä tuota rumpalia, hän tekee asiansa hyvin.

TRINCULO. No, tuletko? — Minä seuraan, Stephano.

(Menevät.)

Kolmas kohtaus.

Toinen saaren seutu.

(Alonzo, Sebastian, Antonio, Gonzalo,
Adrian, Francisco ja muita tulee.)

GONZALO.
En, totta vieköön, enää käydä jaksa;
Jo vihloo vanhan luita. Tääköös vasta
On sokkelota, suoraa, väärää vuoroin!
Anteeksi suokaa, levähtää mun täytyy.

ALONZO.
En sua, vanhus, moiti; minuakin
Niin uuvuttaa, ett' aivan mieli turtuu.
Istuhan, lepää! Tähän heitän toivon,
Sen mairituksista en enää huoli.
Hän, jota etsimme, on hukkunut,
Ja meri meitä ilkkuu, kun näin turhaan
Haemme häntä maalta. Rauhaan jääköön!

ANTONIO (syrjään Sebastianille).
Iloitsen, ett' on noin hän toivoton.
Yks kommellus teit' älköön aikeestanne
Vaan vieroitelko.

SEBASTIAN (syrjään Antoniolle).
Ensi tilaisuudest'
Otamme vaarin.

ANTONIO (syrjään Sebastianille).
Tänä yönä toimeen;
He matkast' uupuneina eivät ole
Eivätkä olla voi niin varuillaan
Kuin valppahat.

SEBASTIAN (syrjään Antoniolle).
Ens' yönä siis! — Nyt vaiti!

(Juhlallista, eriskummaista soitantoa.
Prospero korkeudessa, näkymättömänä.)

ALONZO.

Oi, mikä sointo! Kuulkaa, ystäväiset!

GONZALO.

Oi, ihmeen ihanata soitantoa!

(Kummallisia olentoja ilmestyy, kantaen valmiiksi katettua pöytää, jonka ympärillä he tanssivat, tehden sulavilla eleillä tervehdyksensä. Pyydettyään kuningasta ja kaikkia muita atrioimaan, he katoavat.)

ALONZO.

Avuksi, armon vallat! Mit' on tämä?

SEBASTIAN.

Elävä nukkepeleli! Nyt min' uskon,
Ett' yksisarvisia on ja että
Arabiass' on puu, joss' istuu Phoenix
Ja kuninkaana siell' on tällä haavaa.

ANTONIO.

Min' uskon kummankin; ja kaikki muutkin
Mit' uskomattomimmat todeks vannon.
Ei valehtele matkalaiset, vaikka
Kotoiset tollot siitä sättii heitä.

GONZALO.

Jos tämän kertoisin Neapelissa,
Mua uskottaisiko, jos sanoisin
Ett' olen nähnyt saarelaisia —
Varmaankin nämä ovat saaren kansaa —
Joill' epäluoman muoto on, mut, huomaa,
Niin hienon sievät tavat, että moista
Lie ihmisissä tuskin yhtäkään?

PROSPERO (syrjään).

Mies oiva, hyvin sanoit: moni näistä
On ilkeämpi itse perkelettä!

ALONZO.

Kummeksin aina vaan noit' olennoita
Ja tuota elettä, tuot' ääntä, jolla,
Vaikk' ovat kielettömät, mykkää puhett'
Oivasti pitävät.

PROSPERO (syrjään).

Lopussa kiitos!

FRANCISCO.

Kummasti katosivat.

SEBASTIAN.

Huoli siitä,
Kun vaan jäi ruoat meille, joill' on vatsa. —
Suvaitsetteko maistaa?

ALONZO.

Minä en.

GONZALO.

Ei pelkoa! Ken meidän poikuudessa
Ois luullut, ett' on vuorikansaa, jolla
On häppäät niinkuin härjillä ja kaulass'
Isohkot lihalaukut, ett' on kansaa,
Joll' aivan pää on rintaan kasvanut?
Nyt päänsä pantiks panneet matkustajat
Todeksi vannovat sen.

ALONZO.

Rohkeutta,
Ja ruokaan kiinni, vaikka menis henki.
Mut olkoon! Paras mennyt on, sen tunnen. —
No, veli, herra herttua, käy seuraan!

(Ukkosen jylinää ja leimauksia. Ariel tulee,
harpyian muodossa, ja iskee siipensä pöytään,

josta sievän tempun kautta ruoat katoavat.)

ARIEL.

Te kolme syntist' olette, ja teidät
Käskystä sallimuksen — joka tätä
Alempaa mailmaa aseensa käyttää —
Kyllääntymätön meri oksentanut
On tähän ihmisettömähän saareen,
Kosk' ihmisiss' ei elää teidän sovi.
Vein teiltä järjen.

(Alonzo, Sebastian ja muut paljastavat miekkansa.)

Noin ne hullaantuvat

Itsensä hirttäjät ja hukuttajat.
Te houkat! Minä veljineni olen
Palvelja kohtalon; ne aineet, joiss' on
Karaistu kalpanne, vois vinhaa tuulta
Pikemmin haavoittaa tai turhaan lyödä
Het' ummistuvaan aaltoon kuolin-iskun
Kuin untuvaakaan siivestäni viedä.
Haavoittumattomat on veljenikin.
Vioittaa vaikka voisittekin meitä,
On miekat voimiin nähden liian raskaat,
Niit' ette nostaa voi nyt. Muistakaa,
Se muistakaa te kolme: Milanosta
Tuon kunnan Prosperon te karkoititte
Ja hänet syyttömine lapsineen
Surmille mereen heititte, — jok' on sen
Nyt kostanut. — Tuost' ilkityöst' on vallat,
Jotk' eivät unhota, vaikk' aikailevat,
Rauhaanne vastaan yllyttäneet meret
Ja rannikot, niin, jopa eläimetkin.
Sult' on he poikas riistäneet, Alonzo,
Ja minun kauttan' ilmoittavat, että
Vitkainen turma, pahemp' äkkisurmaa,
Sua askel askelelta teilläs seuraa.
Vihasta tuosta, joka muuten teitä
Täss' autiossa saarimaassa uhkaa,
Ei auta muu kuin syvä katumus
Ja puhdas vastaisuuden elämä.

(Katoaa ukkosen jyrinään; sitten palajavat vienon
soiton soudessa nuo kummalliset olennot, tanssivat
ivaillen ja irvistellen ja vievät pöydän pois.)

PROSPERO (syrjään).

Harpyian osaas hyvin näytit, Ariel;
Somasti ruoan ahmit. Määräyksist'
Et mitään laimin lyönyt, kaikki täytit.
Samalla huolell', innoll', alttiudella
Alemmat käskyläisenikin kaikki
On työnsä tehneet. Taikani jo tepsii:
Nuo vihamieheni jo hulluus valtaa;
Käsissäni nyt ovat. Hourutilaan
He jääkööt. Ja nyt nuoren Ferdinandin —
Jonk' uponneeksi nämä luulevat —
Ja mun ja hänen lemmikkinsä luokse!

(Katoaa.)

GONZALO.

Pyhyden nimessä, miks tuijotatte
Noin kamalasti?

ALONZO.

Hirveätä, hirveätä!

On niinkuin tuuli ulvoisi sen mulle
Ja laine laulaisi ja ukkonenkin,
Tuo kauhistavan jylhä urkutorvi,
Korvaani huutais nimen Prospero,
Rikostain jyry-äänin jylistellen.
Siis mudassa nyt makaa poikani;
Ja sieltä, miss' ei laskinluoti pohjaa,
Hänt' etsin nyt ja samaan hautaan vaivun.

(Poistuu.)

SEBASTIAN.
Jos yksitellen tulis perkeleet,
Niin joukoittain ma niitä maahan löisin.

ANTONIO.
Ja minä apurina.

(Sebastian ja Antonio menevät.)

GONZALO.
Kaikki kolme
He toivottomat ovat. Suuri synty
Kuin vitkallensa vaikuttava myrkky
Heit' alkaa kalvaa nyt. — Te, jolla jalat
On nopeammat, heitä seuratkaa
Ja estäkäätte töistä, joihin heidät
Vois mielenvimma viedä.

ADRIAN.
Tulkaa mukaan!

(Lähtevät.)

NELJÄS NÄYTÖS.

Ensimmäinen kohtaus.

Prosperon majan edusta.
(Prospero, Ferdinand ja Miranda tulevat.)

PROSPERO.
Jos kohtelin sua liian ankarasti,
Niin palkintos sen korvaa: sulle annoin
Omasta elostani kuidun, jopa
Eloni ehdon aivan. Vielä kerran
Minulta hänet ota. Kaikki vaivas
Ol' lempes koetusta vaan; sen kestit
Ihmeellisesti. Tässä, taivaan nähden
Tuon kalliin lahjan vahvistan. Oi, älä
Mua naura, Ferdinand, jos häntä kehun;
Hän, saat sen nähdä, kaikki kerskat voittoa,
Ne ontuvat vaan hänen jäljissänsä.

FERDINAND.
Sen uskon, vaikk' oraaketit sen kieltäis.

PROSPERO.
Siis jalost' ansaituksi palkinnoksi
Ja multa lahjaks ota tyttäreni.
Mut impivyön jos irroitat hält' ennen,
Kuin vanhaan kunnioitettuhun tapaan
On pyhät vihkimenot suoritettu,
Ei tähän liiton taimeen taivas vihmo
Siunaavaa kastettaan; vaan kylmä viha,
Kina ja karsas ylenkatse kylvää
Aviovuoteeseenne inhaa ruhkaa,
Ett' iljettä se teitä kumpaakin.
Siis varuill' olkaa, kunnes Hymen teille
Sytyttää soihtunsa.

FERDINAND.
Niin totta kuin ma
Eloa tyyntä, somaa lapsisarjaa
Ja ikilemmess' ikää pitkää toivon,
Ei kolkoin luola, yksinäisin paikka,
Ei pahan hengettären viehkein viete
Niin polta himoks kunniaani, että
Hääjuhlan hemmen menetän, sen haaveen,
Ett' ovat Phoibon ratsut rampautuneet
Tai Manan kahleiss' yö.

PROSPERO.

Hyv' on. Nyt istu
Ja häntä puhuttele; hän on sun. —
Ariel, uuras käskylääni, Ariel!

(Ariel tulee.)

ARIEL.

Täss' olen; mik' on valtiaani tahto?

PROSPERO.

Alempain veljiesi kanssa hyvin
Teit viime työs. Nyt seikkaan samanlaiseen
Taas teitä tarvitsen ma. Koko liuta
Tuo tänne joutuun; heidät haltuus annan;
Mut laita, ett' on liikkeissään he liukkaat.
Tuon nuoren parikunnan silmät minun
Lumota taikataidollani täytyy.
Sen lupasin, he sitä odottavat.

ARIEL.

Hetikö nyt?

PROSPERO.

Niin, tuokiossa aivan!

ARIEL.

Ennenkuin huokaisetkaan vaan
Ja "hoi!" ja "tänne!" huudatkaan,
Täss' ovat kaikki varpaillaan,
Ja tekemässä temppujaan. —
Rakastathan mua? Tosiaan?

PROSPERO.

Sydämmestäni, oiva Ariel.
Mut poistu, kunnes kutsun.

ARIEL.

Ymmärrän.

(Poistui.)

PROSPERO.

Sanassas pysy; liiaks älä valtaa
Himolles anna! Kallihinkin vala
On veren hehkussa kuin oljen korsi.
Enemmän hillitse siis vertas, muuten
Hyvästi, vala!

FERDINAND.

Uskokaa: tää kylmä,
Valkoinen impi-lumi povellani
Vereni kuuman jäähdyttääpi.

PROSPERO.

Hyvä! —
Nyt joudu, Ariel! Ennen henki lisää
Kuin yksi vaille. Sievästi nyt toimeen! —
Suu kiinni, silmät auki! Vaiti! Hiljaa!

(Vienoa soittoa.)

(Iris tulee.)

IRIS.

Ceres, sa anti-emo, mieluhikkaat
Ruis-, ohra-, vehnä-, riista-peltos rikkaat,
Ketosi laajoin lammaslaumoillensa,
Ja niittys kaislakatto-majoinensa,
Purosi, joille Vappu kylvää sorjat
Liljat ja orvokit, joist' immet korjat
Saa kainot seppeleensä, lehtos, jossa
Hylätty rakastaja pimennossa
Huokailee huoltaan, viinitarhas somat
Ja rannikkosi jylhät, ruohottomat,

Miss' istut vilvoitellen: kaiken tään
Sua ilman kuningatar jättämään
Mun, viestins', ukonkaaren, kautta anoo;
Nurmelle kisaan tulos, niin hän sanoo;
Jo riikinkukot ovat lennossaan,
Upea Ceres, tule joutuisaan!

(Ceres tulee.)

CERES.

Oi, terve, kirjokaari välkkyväinen,
Sa Junon uskollinen käskyläinen,
Mi kultasiivin pisaroitset mettä
Ja kukilleni vihmot virvoketta
Ja sinikaares yli vainioiden
Levittelet ja vuorten korkeoiden;
Maan ylvään korja vyöhyt, sanoppas,
Miks tänne mua kutsuu haltijas?

IRIS.

Menestyst' ikilemmen liittoon luomaan
Ja myötäjaisiks auliit lahjat tuomaan
Parille tälle.

CERES.

Sano, ilman jänne,
Tuleeko Venus poikinensa tänne?
Näet, heidän juonillaan tuo synkkä Dis
Mun tyttäreni sai; ja, tiedä, siis
Ma tahdon äidin seurast' olla vapaa
Ja pikku sokon myös.

IRIS.

Heit' ette tapaa.
Juur äsken kyyhkyvaljakossaan näin
Ma lemmen jumalan, hän Paphoon päin
Halk' ilman kiiti poikasensa kanssa.
Nuo nuoret heikumalla tenhovansa
He luulivat ja vietelleensä heitä,
Siveyslupauksen vannoneita,
Valansa rikkomaan; mut turhaa vainen:
Palata sai tuo Marsin hauras nainen,
Ja poika hurja taittoi vasamansa
Ja vannoi vast' ei enää ampuvansa;
Nyt tahtoo poikain lailla leikitellä
Ja varpusia yksin hyvitetellä.

CERES.

Ylhäinen Juno tulee tai vahastaan;
Ma hänet tunnen uljaast' astunnastaan.

(Juno tulee.)

JUNO.

Kuin voipi siskoni? Nää nuoret tässä
Nyt siunatkaamme, että elämässä
Heill' onni ois ja ilo lapsistaan.

(Laulu.)

JUNO.

Rikkautta, rakkautta,
Onnea ja suopeutta,
Pitkää ikää, kunniaa
Juno teille toivottaa.

CERES.

Viljamaat ja runsaat sadot,
Aitat ahdetut ja ladot,
Viinitarhat täyteläät,
Nuokkuvaiset tähkäpäät,
Syksyn mennen kevätt' uutta,
Ijän kaiken ihanuutta,

Yltäkyllin tavaraa
Ceres teille toivottaa.

FERDINAND.

Oi, näky majesteetillinen! Mikä
Lumoova sopusointu! Rohkenenko
Hengiksi noita luulla?

PROSPERO.

Hengiks aivan,
Jotk' ilmi taitoni on loihtinut
Mun mielihohteitani täyttämään.

FERDINAND.

Oi, ijäti ma täällä elää soisin!
Isä ja puoliso noin ihmetöiset
Tään saaren luovat ilotarhaks.

(Juno ja Ceres kuiskuttelevat ja lähettävät Iriksen toimille.)

PROSPERO.

Hiljaa!
Juno ja Ceres kuiskuttelevat;
Lopussa viel' ei kaikki. Hiljaa! Vaiti!
Lumous muuten haihtuu.

IRIS.

Te vedenneidot virran viereiset,
Te ruokorinnat, sulosilmäiset,
Lainetten läikky jättäkää ja tulkaa
Kedolle tänne; Junon käsky kuulkaa!
Impyiset kainot, rientäkää, nyt täällä
On uskollisen lemmen juhla päällä.

(Vedenneitoja tulee.)

Päivettynehet elomiehet tänne
Iloitsemahan tulkaa kynteiltänne!
Työt syrjään! Elkää ujostelko, elkää!
Pääss' olkihattu vaan, ja pyöritelkää
Näit' immikoita tanssiss' iloisessa.

(Somasti puettuja elomiehiä tulee, jotka yhtyvät tyttöjen
kanssa viehättävään tanssiin. Sen lopulla Prospero äkkiä
hypähtää ylös ja puhuu, jolloin ne kaikki kummallisella,
sekavalla ja kumealla kuminalla katoavat.)

PROSPERO (syrjään).

Olinpa unhottaa nuo konnan juonet,
Joill' apurineen Caliban, tuo hylky,
Mun henkeäni väijyy. Toimeenpanon
Lähestyy hetki. —
(Hengille.)

Hyvin. — Pois! — Jo riittää.

FERDINAND.

On kummaa tää. Tulisen kiihkon vallass'
On isäsi.

MIRANDA.

En ole tähän päivään
Noin vihan valtaamana nähnyt häntä.

PROSPERO.

Niin huumatululta, poikani, sa näytät,
Kuin säikäyksiss' oisit. Älä pelkää;
Huvimme lopuss' on nyt. Näyttelijät
Olivat kaikki henkiä, sen kuulit,
Nyt ovat ne vaan ilmaa, ohutt' ilmaa.
Ja niinkuin tämä tyhjä lumokuva,
Niin uljaat linnat, pilviin vievät tornit,
Ylevät templit, tämä maankin pallo
Eloineen kaikkienensa kerran raukee
Ja jäljettömiin katoa niinkuin tääkin
Oleeton harhahurmos. Sama kude
On meissä kuin mik' unelmissa on,
Ja unta vaan on lyhyt elämämme. —

Min' olen ärtynyt; mut kärsiväinen
Mua kohtaan ole; ukon päätä huimaa;
Mun heikkouttan' älä säikähdä.
Lepäämään mene majaan, jos tahdot.
Ma hetken aikaa täällä käyskelen
Ja koitan mieltän' tyyntää.

FERDINAND ja MIRANDA.
Rauha teille!

(Poistuvat.)

PROSPERO.
Kuin aatos joudu! — Kiitos! — Tule, Ariel!

(Ariel tulee.)

ARIEL.
Kun viittaat, olen valmis. Mik' on tahtos?

PROSPERO.
Torjuttavat on Calibanin juonet.

ARIEL.
Niin, herrani, siit' aioin huomauttaa
Cerestä näytellessäni, mut varoin
Pahastuvasi.

PROSPERO.
Vielä kerran sano,
Mihinkä jätit konnat?

ARIEL.
Kuten kerroin,
Punakat aivan viinist' olivat he
Ja uljaat, niin ett' ilmaa pieksivät,
Kun tuulla tohti heitä vasten naamaa,
Ja maata löivät, suudella kun tohti
Se heidän jalkojaan; mut juoni mieless'
Ain' oli heillä. Nyt löin rummutinta;
Kuin villivarsat, korvat katollansa,
He tuijottivat, nokka ilmassa,
Kuin olis soitantoa haistaneet.
Lumosin heiltä korvat, niin ett' aivan
Kuin hiehot mylvintääni seurasivat
Kautt' orjantappurain ja ohdakkeiden,
Jotk' ihan repi sääret. Vihdoin heidät
Majasi taakse limakuljuun jätin
Rypemään kaulaa myöten, jotta lieju
Pahemmin löyhkää heistä nyt kuin jalat.

PROSPERO.
Oivasti, lintuseni! Pidä vielä
Tuo näkymätön muotos; mene, nouda
Mun majastani tänne koristeeni
Syötiksi noille varkaille.

ARIEL.
Kyll' oiti.

(Menee.)

PROSPERO.
Piru on hän, ilmi piru; hänen luontoons'
Ei kuri pysty; hänest' ihmistä
Ma koitin, mutta kaikki turhaa, turhaa!
Ja niinkuin ruumis hältä rumentuupi,
Niin mielikin se ikää myöten paatuu.
Mut kiusaanpa ja ulvotanpa heitä. —
(Ariel palajaa, tuoden mukanaan loistavia vaatteita y.m.)
Tuo tänne köydelle ne riippumaan!

(Prospero ja Ariel jäävät näkymättöminä näyttämölle.
Caliban, Stephano ja Trinculo tulevat esiin läpimärkinä.)

CALIBAN.
St! Hiljaa, ettei astumaamme kuule
Tuo sokko myyrä! Pesän lähell' ollaan.

STEPHANO.
Hirviö, tuo keijosi, jota sanoit hyväksi keijoksi, ei ole meitä
pidellyt narria paremmin.

TRINCULO.
Hirviö, minä haisen ihan hevosen virtsalle, ja se minun nenääni
suuresti vaivaa.

STEPHANO.
Ja minun myös. Kuuletko, hirviö? Jos alkaisin suuttua sinuun,
näetkös —

TRINCULO.
Niin olisit sinä mennyttä hirviötä.

CALIBAN.
Suo, ruhtinaani, suosiosi mulle;
Rauhoitu; palkka, minkä sulle hankin,
Sun vauriosi korvaa. Hiljaa vaan!
Kaikk' äänetöntä on kuin keskiyöllä.

TRINCULO. Niin, mutta kun pullomme hukkasit tuonne liejuun, —

STEPHANO. Se ei ole ainoastaan synti ja häpeä, sinä hirviö, vaan ijankaikkinen vahinko.

TRINCULO. Se on vieläkin pahempaa kuin tämä kastuminen. Ja sekö se on sinun hyvä keijosi,
hirviö?

STEPHANO. Pulloni minä noudan, vaikka menisin sinne korviani myöten.

CALIBAN.
Rauhoitu, kuninkaani. Katsos, tässä
On majan ovi; hiljaa vaan, ja sisään,
Ja kelpo iskus lyö, niin iki-omaks
Tään saaren saat, ja minä, Caliban,
Sinulle tulen jalkain nuolijaksi.

STEPHANO. Tuohon käteen! Minussa alkaa syntyä verisiä ajatuksia.

TRINCULO. Oi, kuningas Stephano! Oi, herra! Oi, arvokas Stephano! Katsos, mikä vaatetus tässä
on sinua varten!

CALIBAN. Pois kätes, hölmö! Se on pelkkää roskaa.

TRINCULO. Ho, hoo, hirviö! Kylläpä me tiedämme, mikä on romukalua.

STEPHANO. Trinculo, ota alas tuo levätti; kautta tämän nyrkin, minä tahdon sen levätin!

TRINCULO. Sinun armosi saapi sen.

CALIBAN.
Tuon hölmön syököön vesitauti! Mitä?
Romua moista ihaillette? Pois se,
Ja tehkää ensin murha! Jos hän herää,
Nipistää nahkamme hän päästä jalkaan
Ja tekee meistä vatkulia.

STEPHANO. Rauhoitu, hirviö! — Neiti Nuoranen, eikö tuo ole minun nuttuni, joka tuossa
kupeellanne kuppelehtii? Oi, kuinka oletkin kuppiaan mennyt, ja nyt sinä, nuttuseneni, varmaankin
menetät karvasi ja sinusta tulee kalju nuttu.

TRINCULO. Jatka, jatka! Me varastamme nuoran ja mittapuun jälkeen, teidän ylhäisyytenne
luvalla.

STEPHANO. Kiitoksia kompasanasta! Tuossa sulle nuttu siitä hyvästä. Äly ei jää palkattomaksi,
niin kauan kuin minä olen kuningas tässä maassa. "Varastaa nuoran ja mittapuun jälkeen!"
verraton kokkalause! Tuossa sulle vielä toinenkin nuttu.

TRINCULO. Hirviö sinä, voitele näppisi ja vedä maahan loputkin.

CALIBAN.
En huoli niistä. Aika meiltä kuluu;
Pian hanhiks muutumme tai iljettäviks,
Matala-otsaisiksi apinoiksi.

STEPHANO. Hirviö, näppisi tänne! Auta minua, että saan nämä tuonne viinitynnyrini tykö;
muuten ajan sinut kuningaskunnastani. Kas niin, kannan tuota!

TRINCULO. Ja tuota.

STEPHANO. Niin, ja tuota.

(Metsästysmelua kuuluu. Henkiä tulee koirien hahmossa heitä

ajamaan. Prospero ja Ariel usuttavat niitä.)

PROSPERO. Hei, Jalo, hei!

ARIEL. Ota kiinni, Musti!

PROSPERO.

Tuossa, Vahti, tuossa! Käy kiinni! Käy kiinni!

(Caliban, Stephano ja Trinculo ajetaan kápälämäkeen.)

Nyt käske peikkojeni raajat noilta

Rujota säryll' aivan, joka jänne

Jumovan jäykäks pingoittaa ja ruumis

Nipistää kirjavammaks tiikeriä

Tai villikissaa.

ARIEL.

Kuules ulvontaa!

PROSPERO.

Hätyytä hyvin heitä! Tällä hetkell'

On vallassani kaikki vihamiehet.

Lopussa koht' on vaivani, ja sinä

Saat vapaast' ilmaa hengittää. Mut seuraa

Ja palvele mua vielä hetkinen.

(Poistuvat.)

VIIDES NÄYTÖS.

Ensimmäinen kohtaus.

Prosperon majan edusta.

(Prospero loitsijanpuvussa ja Ariel tulevat.)

PROSPERO.

Jo tuumani on täyttymäisillään:

Ei petä loitsu, henget tottelevat,

Pää pystyss' aika kulkee taakkoinensa.

Mik' on nyt hetki?

ARIEL.

Kuudes hetki, jolloin

Sanoitte työnne päättyvän.

PROSPERO.

Niin sanoin,

Kun myrskyn nostin. Sano, henki, kuinka

On kuninkaan ja seurueensa laita?

ARIEL.

Lumotut ovat kaikki siihen tapaan

Kuin käskitte ja niin kuin itse näitte:

Vankeina kaikki lehmustossa, joka

Majaanne suojaa; eivät liikahtaakaan

Voi teidän päästämättä. Kuningas

Ja hänen veljensä, ja teidän, kaikki

Mielt' ovat vailla; toiset heidän tähden

Peloissaan, tuskissaan; mut erittäinkin

Tuo teidän "hyvä vanhus Gonzalo";

Niin tippuu ukon partaan kyyneleitä

Kuin talvell' olkiräystähystä vettä.

Tehonnut niin on heihin taika, että

Jos näkisitte heidät nyt, niin varmaan

Mielenne heltyis.

PROSPERO.

Niinkö luulet, henki?

ARIEL.

Mun heltyisi, jos ihminen ma oisin.

PROSPERO.

Mun heltyy myös. Sin' olet pelkkää ilmaa

Ja sentään heidän tuskiansa säälit;
Min' olen heidän sukuaan ja tunnen
Ja kärsin heidän lailla; mulla siiskö
Ei yhtä hellä sydän ois kuin sulla?
Vaikk' ovat syvästi mua loukanneetkin,
Niin jalouden puolta toki pidän
Vihaani vastaan. Kauniimpaa kuin kosto
On hyvä työ. Jos katuvat, niin raukee
Hankkeeni ainoo tarkoitus ja jäljill'
Ei otsan rypistystä. Mene, Ariel,
Vapauta heidät! Loitsuni nyt päästän,
Palautan heihin järjen taas, niin että
Tulevat tuntoihinsa.

ARIEL.

Noudan heidät.

(Menee.)

PROSPERO.

Te metsäin, vuorten, vetten keijukaiset,
Te, jotka hiekall' utujäljin takaa
Ajatte pakenevaa Neptunoa
Ja, kun hän palaa, itse pakenette;
Te menninkäiset, jotka kuutamalla
Hypitte ruuhon noita pyörylöitä,
Joit' eivät lampaat syö; te, jotka huviks
Yön aikaan luotte sienä, ja joita
Hohtaa iltakellon juhlasoitto;
Te, joiden kautta — vaikka heikkojenkin —
Pimitin sydänpäivän auringon,
Kapinaan tuulet nostin, vihan raivoon
Vihannan meren sain ja sinitaivaan,
Isäisen julman käteen tulen hankin,
Ja omalla Zeun vaajall' itse särjin
Zeun uljaan tammen, vankat kalliotkin
Järkyttelin, ja setripuut ja hongat
Pois nytkin juurineen; mun käskystäni
Herättäin kuolleens' aukenivat haudat
Ja ruumiit ylös nousivat; ja tämän
Sai aikaan mahtini. Mut loitsut julmat
Nyt vannon pois, ja kun vaan taivaallista
Saan soitantoa aikaan, jonka hurma
Nuo saattaa järkiin, sauvani ma taitan,
Sen maahan hautaan monta sylvä syvään,
Ja kirjanikin mereen upotan
Syvemmälle kuin laskinluoti pohjaa.

(Juhlallista soitantoa. Ariel palajaa; hänen jäljissään Alonzo, mielipuolena raivoten, Gonzalon seuraamana; samaten Sebastian ja Antonio, Adrianin ja Franciscon seuraamina; he kaikki astuvat Prosperon tekemään tenhopiiriin ja jäävät lumottuina siihen seisomaan. Prospero huomaa sen ja puhuu:)

Sävele juhlallinen, hourun mielen
Parahin lohtu, parantakoon aivos,
Jok' aivan tehotonna päässä kiehuu!
Tuoss' seiskaa! Olette nyt tenhotut. —
Ylevä Gonzalo, sa kunnan mies,
Mun silmän' sopuisin sun silmäis kanssa
Veljellisiä kyneleitä tiukkuu. —
Nopeesti laukee tenho; niinkuin aamu
Yön yllättää ja pimeyden poistaa,
Niin virkoo taju heissäkin ja alkaa
Tuot' usmaa sankkaa hajoittaa, mi kirkkaan
Pimitti järjen. — Hyvä Gonzalo,
Mun pelastajani ja uskollinen
Isäntäs palvelija, töin ja sanoin
Tekosi hyvät palkitsen. — Alonzo,
Julm' olit mulle ja mun lapselleni;
Sua työssä veljes auttoi; — tuo, Sebastian,
Nyt sinun mieltäs kalvaa; — veli, sinä,
Lihaani, vertani, pois luonnon kielsit
Ja omantunnon, himotessas valtaa,
Ja tuon Sebastianin kanssa — jolla

Kovimmat siit' on sielun tuskat — väijyit
Kuninkaas henkeä; työs anteeks annan,
Vaikk' onkin luonnoton se. — Äly heissä
Jo alkaa paisua, ja kohta huuhtoo
Lähentelevä tulva järjen rannat,
Jotk' ovat tuossa likaiset ja mustat.
Mua heist' ei näe, ei huomaa yksikään. —
Tuo, Ariel, miekkani ja päähineeni.

(Ariel poistuu.)

Pukua muutan nyt ja esiynnyn
Milanon herttuana niinkuin muinoin. —
Hei, joudu, henki, kohta olet vapaa.

(Ariel palajaa, laulaen, ja auttaa Prosperoa pukeumisessa.)

ARIEL.

Mettä kukist' imaisen ma,
Kielon kuvuss' asustan,
Kuullen ääntä huuhkajan,
Siivill' yökön liitelen ma
Kesän jäljiss' ihanan;
Hei lystiä, lystiä on elostaa,
Kun kukkien keskellä liehua saa.

PROSPERO.

Mun ikävä sua tulee, armas Ariel,
Mut vapaaks sinä pääset. — Niin, kas niin. —
Asussa tuossa näkymättömässä
Kuninkaan laivaan käy nyt; kannen alla
Sa tapaat merimiehet nukkumasta;
Kun herää kapteeni ja laivamies,
Tuo heti heidät tänne; joudu, joudu!

ARIEL.

Ma lennoss' ilmaa juon ja palaan ennen
Kuin kahdesti on suones tykkinyt.

(Ariel menee.)

GONZALO.

Tääll' on vaan tuskaa, hirmua ja taikaa;
Pois tästä kauhun maasta taivaan vallat
Meit' ohjatkoot!

PROSPERO.

Kuningas, tässä näet
Prosperon, solvatun Milanon herttuan.
Vakuudeks, että ilmi elävänä
Hän haastaa sulle, syliini sun suljen
Ja sun ja kumppanisi tervetuileiks
Sydämmestäni lausun.

ALONZO.

Hänkö olet,
Vai etkö hän, vai pettäväkö ilve,
Lumottu niinkuin minä, sit' en tiedä;
Mut suones tykkinä on lihaa, verta;
Kun näin sun, haihtui heti sieluntuska,
Jok' oirett' oli hulluuden, ma pelkään.
Jos todellist' on tää, niin outo siitä
Tarina syntyy. Kuninkuutes sulle
Ma luovutan, ja pyydän: anteeks anna
Mun rikokseni. — Mutta kuinka eloss'
On Prospero ja täällä?

PROSPERO.

Ensin sua
Syleilen, jalo vanhus; kunniallas
Ei rajaa, määrää ole.

GONZALO.

Onko niin
Vai eikö, sit' en mene vannomaan.

PROSPERO.

Teit' yhä kietoo saaren tenhopiiri
Ja estää uskomasta päivänseivää. —
Mun ystäväni, kaikki tervetulleet!
(Syrjään Sebastianille ja Antoniolle.)

Te, somat herrat, jos mua haluttaisi,
Niin kuninkaanne vihaan joutuisitte,
Kuin konsaan petturit; mut kielitellä
En tahdo.

SEBASTIAN (syrjään).

Perkele nyt haastaa.

PROSPERO.

Eikä.

Mies kehno, jota veljestelemisen
Likaisi kieleni, suon anteeks sulle
Rumimmat työs, ja kaikkikin, ja vaadin
Vaan kuninkuuteni, jok' oiti mulle
Sun jättää täytyy.

ALONZO.

Prospero jos olet,
Niin kerro, miten pelastuit ja kuinka
Tapasit meidät täällä, jossa hukkuin
Kolmatta tiimaa sitten meiltä haaksi,
Ja jossa minä kadotin — kuink' onkaan
Se muisto mulle karvas! — Ferdinandin,
Mun poikan' armaan.

PROSPERO.

Teitä surkuttelen.

ALONZO.

Vahinko korvaamaton; kärsimyskin
Apunsa kieltää.

PROSPERO.

Luultavampi, että
Sit' ette avuks ole pyytäneitä.
Sen hellän, armorikkaan voiman kautta
Vahingon yhtäläisen minä kestin
Ja rauhoituin.

ALONZO.

Vahingon yhtäläisen?

PROSPERO.

Niin, yhtä vereksen ja yhtä suuren.
Suruni lievikkeeksi mulla keinot
On heikommät kuin teillä lohtunanne.
Kadotin tyttäreni.

ALONZO.

Tyttärenne?

Oi, jos nyt Neapelissä eläisivät
Kuninkaana ja kuningattarena!
Haluisin silloin haudata tuossa
Mudassa, jossa poikani nyt viruu!
Mut milloin kadotitte tyttärenne?

PROSPERO.

Myrskyssä äsken. Herrat nuo, ma huomaa,
Tät' yhdyntää niin kummeksivat, että
Älynsä hukkaavat ja epäilevät
Näkönsä varmuutta ja puheensakin
Omaksi hengeksensä. Mut jos kuinkin
Tajuilta lienette, tok' uskokaatte,
Ett' olen minä sama Prospero,
Jok' ajettiin maanpakoon Milanosta
Ja ihmeen kautta tähän saareen jouduin,
Jok' otti teidät turviinsa ja jonka
Min' olen herra. Enempää ei siitä:
Se monipäiväinen on muistotieto,
Ei mikään suurus-juttu; sopimaton

Ens' yhdyntäämme lisäksi. Tervetullut!
Tää maja täss' on hovini; ja pieni
On mulla seurue, ja alamaista
Ei yhtäkään; sisähän katsokaa!
Kun valtakunnan mulle luovutitte,
Samalla mitalla ma teille kostan
Ja ihmeen ilmi luon, jok' yhtä rakas
On teille, kuin on valtakunta mulle.

(Majan ovi aukenee; Ferdinand ja Miranda nähdään
siellä sakkia pelaamassa.)

MIRANDA.
Pelaatte väärin, prinssi.

FERDINAND.
Armas impi,
En koko maailmasta.

MIRANDA.
Riittäisipä
Jo kyllä kymmenenkin valtakuntaa,
Ja suoraa peliä se sentään oisi.

ALONZO.
Jos saaren harhanäköjä on tääkin,
Kadotan toistamiseen rakkaan pojan.

SEBASTIAN.
Ihmetten ihmettä!

FERDINAND.
Vaikk' uhkaa meri,
Se tok' on laupias: sit' ilman syytä
Ma sadattelin.

(Polvistuu Alonzon eteen.)

ALONZO.
Syleilköön sua runsaat
Iloisen isän siunaukset! Nouse
Ja tänne-tulos kerro!

MIRANDA.
Ihme, kumma!
Kuink' ihania olennoita täällä
Nyt näenkään! Kuink' ihminen on kaunis!
Suloinen, uusi maailma, joss' ompi
Tuollaista kansaa!

PROSPERO.
Tää on uutta sulle.

ALONZO.
Mik' impi tuo, jon kanssa pelasit?
Olette tuskin kolmen tunnin tutut
Hänkö se jumalatar, joka meidät
Erotti ensin ja nyt yhdisti?

FERDINAND.
Hän kuolevainen on; mut kuolematon
Kaitselmus määrännyt on hänet mulle.
Valitsin hänet, kun en isää voinut
Kysyä neuvoksi enk' enää luullut
Mull' isää olevankaan. Tytär on hän
Tään kuulun herttuan, jost' usein kuulin
Puhuttavan, mut jonka näin nyt vasta.
Hält' olen saanut toisen elämän,
Ja toiseks isäksen' on hänet tehnyt
Tää impi.

ALONZO.
Minä siis tään immen isä.
Mut voi kuink' outoa, kun lapseltani
Mun täytyy anteeks pyytää!

PROSPERO.

Pois se aatos!

Ei menneet mielipahat muistojamme
Saa raskauttaa.

GONZALO.

Sydämmeni itki;
Puhunut muuten olisin jo ennen.
Jumalat, tähän pariin katsahtakaa,
Ja vuodattakaa heihin siunauksenne!
Te, te sen uran viitoititte, joka
Toi meidät tänne.

ALONZO.

Aamen sanon!

GONZALO.

Sikskö

Milano syöstiin Milanosta, että
Sukunsa Neapelin kruunun saisi?
Ilosta harvinaisest' iloitkaatte,
Ja ikimuistoks uurtakaa se kultaan!
Samalla tiellä Claribella miehen
Sai Tunisissa, Ferdinand sai vaimon,
Miss' itse hukass' oli; valtakuntans'
Sai saarell' autiolla Prospero;
Me kaikki saimme järkemme, miss' oltiin
Jo järjilt' aivan.

ALONZO.

Mulle kätenne!

Se sydän, jok' ei teille hyvää toivo,
Suruhun syöpyköön ja tuskaan!

GONZALO.

Amen!

(Ariel palajaa, ja häntä seuraavat huumautuneina
kapteeni ja laivamies.)

Kah! Nähkääs! Lisää meikäläisiä!
Sanoinhan, ettei tuo mies veteen huku,
Jos maall' on hirsipuuta. — Herja sinä,
Pois laivalt' armon noiduit; noidu nytkin!
Sull' eikö maalla suuta? Mitä uutta?

LAIVAMIES.

Ensinkin, että kuninkaamme turvass'
On seuroineen; sen jälkeen, että laiva,
Mi hylkyn' oli kolme tiimaa sitten,
Eheä, tiivis nyt on, kunnoss' aivan
Kuin matkaan lähteissämme.

ARIEL (syrjään Prosperolle).

Sen tein minä,

Täältä' ollessani poissa.

PROSPERO.

Kiltti henki!

ALONZO.

Tää kaikk' ei ole luonnollista: ihme
Ihmettä ajaa. — Kuinka tänne saitte?

LAIVAMIES.

Jos tietäisin, ett' olen valveill' aivan,
Kokisin selvää tehdä. Kalmamaisess'
Unessa olimme ja — kuink', en tiedä —
Kaikk' yhteen sullottuina laivan ruumaan.
Vast'ikään kaikenlainen outo melu,
Ulina, huuto, parku, kahleenkalske
Ja moninaiset julman julmat äänet
Herätti meidät; oiti vapauteen;
Ja katso, ehjänä ja kiillossansa

Komean, uljaan laivamme nyt näimme;
Ja kapteeni se laivaa tarkastellen
Sen hyöri kannella. Mut äkin meidät,
Kuin uness' aivan, sieltä temmattiin;
Nyt tässä ällistellään.

ARIEL (syrjään Prosperolle).
Teinkö hyvin?

PROSPERO.
Teit hyvin, virkku henki. Vapaaks pääset.

ALONZO.
Tään ihmeellisempähän kierrosipesään
Ei ihminen lie jalkaans' astunut.
Tää kaikk' ei ole enää luonnollista.
Täss' oraakelin selvityst' on tarvis.

PROSPERO.
Kuningas hyvä, älkää mietiskelkö
Näit' outoj' asioita; jahka sopii,
Ja toivon piankin, nää seikat teille
Selitän kohta kohdalt', että kaikki
Todelta näyttää. Siksi olkaa tyyni;
Hyväksi luulkaa kaikki —
(Syrjään Arielille.)
Henki, tänne!

Caliban kumppaneineen vapauta;
Kirvoita loitsu. —
(Ariel menee.)
Kuinka voitte, herra?
Paria velikultaa vielä vailla
On seuranne; ne unhotitte aivan.

(Ariel palajaa, ajaen edellään Calibania, Stephanoa
ja Trinculoa, joilla on varastamansa vaatteet yllä.)

STEPHANO. Pitäköön jokainen murhetta kaikista muista, ja huolikoon vähät itsestään, sillä kaikki
on pelkkää onnenkauppaa. Kuraasia, sinä nolo-hirviö, kuraasia!

TRINCULO. Jos nämä vakoojat minun päässäni totta puhuvat, niin saammepa vielä nähdä
hyvinkin kaunista.

CALIBAN.
Oi, Setebos; mit' uljait' olennoita!
Kuin herrani on kaunis! Pelkään, että
Hän mua kurittaa.

SEBASTIAN.
Ha, ha! Antonio,
Mit' elukoita nuo on? Saako niitä
Rahalla ostaa?

ARIEL.
Luultavasti! Onhan
Niist' yksi ilmi-kala, ja siis kaupan.

PROSPERO.
Katselkaa noiden vaatteusta, herrat,
Ja sanokaa, heiss' onko rehtimiestä.
Tuon luodenlennon äiti oli noita,
Niin voimakas, ett' itse kuun hän suisti,
Ja luoteet, vuokset määräs, halliten
Kuun nimessä, sen vallast' ollen vapaa.
Mun ryöstivät nuo kolme; noiden kanssa
Tuo sekasikiö, tuo puoliperkel',
On henkeäni vastaan liiton tehnyt.
Kaks noista omaksenne tuntenette;
Tuo pimeyden sikiö on mun.

CALIBAN.
Nyt nipistellään minut kuoliaaksi.

ALONZO.
Stephanoko, mun juoppo viinurini?

SEBASTIAN.

Ja päihtyneenä! Mist' on viinaa saanut?

ALONZO.

Ja Trinculonkin jalat vintturoivat.

Mist' ovat löynneetkään tuon ihmenesteen,

Jok' on noin heidät kullannut? Mist' olet

Noin liemeen tullut?

TRINCULO. Olenhan minä, sitten kun viimeksi tavattiin, semmoisessa liemessä ollut, että pelkäänpä ettei se ikänä luistani lähde. Kyllä nyt saan olla likakärpäsiltä rauhassa.

SEBASTIAN. No, Stephano, kuinka on laita?

STEPHANO. Älkää koskeko minuun! Minä en ole Stephano, vaan värviäistä kokonaan.

PROSPERO. Sinä pyrit tämän saaren kuninkaaksi, konna.

STEPHANO. Vaivainen kuningas minusta olisi tullut.

ALONZO (osoittaen Calibania).

Noin kummaa otusta en ole nähnyt.

PROSPERO.

Hän yhtä törkeä on tavoiltansa

Kuin muodoltaan. — Majaani mene, konna!

Vie myötä seurasi! Se puhtaaks siisti,

Jos anteeksiantamusta multa toivot.

CALIBAN.

Käskynne täytän; tästälähin tahdon

Anoa armaa ja viisastua.

Mua senkin hölmöä, kun jumalaksi

Tuon juopon luulin ja tuot' aasinpäättä

Kun kumartelin.

PROSPERO.

Matkaan!

ALONZO.

Pois! Ja viekää

Tuo romu sinne, mistä saitte sen.

SEBASTIAN.

Tai oikeammin: mistä varastitte.

(Caliban, Stephano ja Trinculo poistuvat.)

PROSPERO.

Kuningas, pyydän teitä seuroinenne

Majaani halpaan, siellä lepäämään

Tään yhden yön; siit' osan aion viettää

Puheilla moisill', että aika teiltä

Piankin kuluu; elämäni tarun,

Sen vaiheet kaikki tänne tultuani

Ma teille kerron. Huomenelta teitä

Laivaanne seuraan; siit' Neapeliin,

Joss' aion näiden rakastettujemme

Hääjuhlan vieton nähdä; sieltä sitten

Palajan Milanooni, jossa hauta

On joka kolmas ajatukseni.

ALONZO.

Haluan elämännen tarun kuulla;

Se korvaan eriskummaisena soinee.

PROSPERO.

Kaikk' ilmi tuon; ja tyyntä matkaa teille,

Myötäistä tuulta lupaan, täydet purjeet,

Ett' uljaan laivastonne saavutatte. —

(Syrjään.)

Ariel, kyyhkyni, se sun jää työkses.

Sitt' alkutilaas palaa; ole vapaa!

Hyvästi jää! — Ma pyydän, käykää majaan!

(Menevät.)

Epiloogi.

Prosperon lausuma.

Mahtini nyt mennyt on;
Taas min' olen voimaton.
Teidän riippuu lemmeštänne,
Täytyykö mun jäädä tänne.
Nyt kun sain ma maani jällen,
Anteeks annoin pettäjällen',
Älkää te mun suoko tähän
Saareen jäädä nääntymähän,
Vaan irrotelkaa kahlettain
Käsin hellin taputtain.
Jos en hyvää suosi-tuulta
Purjeisiini saa, niin multa
Kaikk' on ollut joutavaa.
Mahtian' en enää saa,
Henkiäkään mull' ei laisin,
Joilla teidät lumoaisin.
Epätoivoon joudun aivan,
Jos ei rukous mulle taivaan
Voita armoa ja tästä
Mua päästä pälkähästä.
Siis, jos teill' on armon toivo vakaa,
Hellyyttä nyt mulle osottakaa!

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK MYRSKY ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns

a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project

Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, "Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation."

- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain "Defects," such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the "Right of Replacement or Refund" described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you 'AS-IS', WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the

production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™'s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.